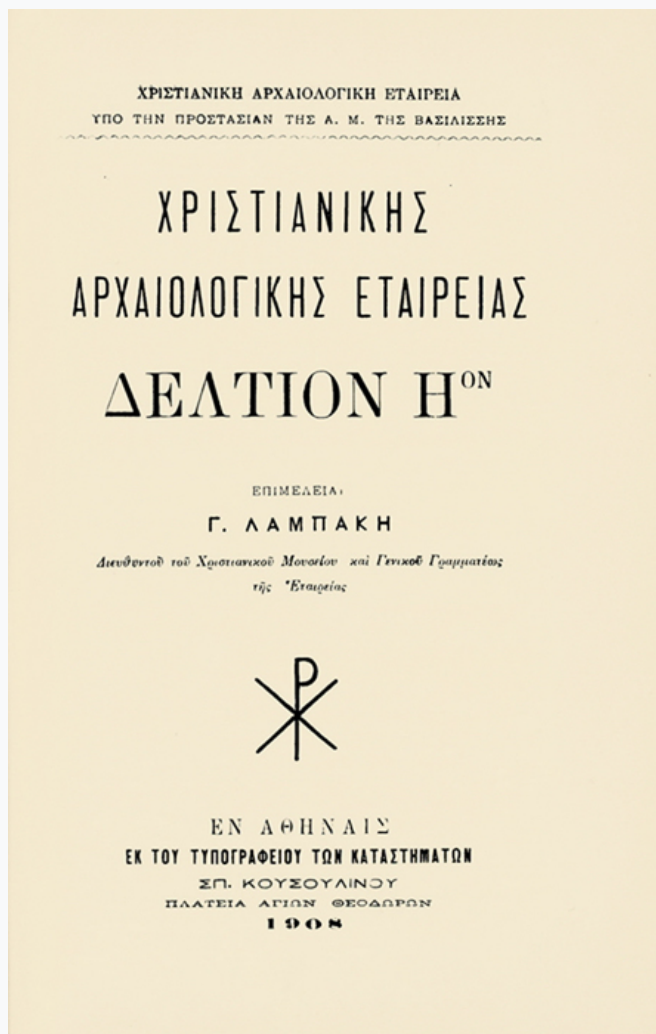

Deltion of the Christian Archaeological Society

Vol 8 (1908)

Deltion ChAE 8 (1908-1909), Series 1

Excursions

(ΧΑΕ) ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

doi: [10.12681/dchae.1633](https://doi.org/10.12681/dchae.1633)

To cite this article:

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΧΑΕ). (2013). Excursions. *Deltion of the Christian Archaeological Society*, 8, 3–41. <https://doi.org/10.12681/dchae.1633>

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΧΡΗΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Περιηγήσεις

Δελτίον ΧΑΕ 9 (1908-1909), Περίοδος Α' • Σελ. 3-41

ΑΘΗΝΑ 1908-1909

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ

ΔΕΔΕΑΓΑΤΣ

Τῇ 21 Αὐγούστου 1902 μετέβημεν εἰς Δεδέαγατς, ἔνθα εἶς καὶ μόνος εὑρεθαι νεόδμητος ναὸς ὁ τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

Ἁγιος Νικόλαος. Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου

IC XC. } σύγχρονα, συνήθους τέχνης ἔργα.
MHP ΘB }

190 ('). — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς γεννήσεως τῆς Θεοτόκου.
δέξεις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Μαυριανοῦ.

191. — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου MHP ΘB H
ΕΛΕΟΥΣΑ ΤΟΥ ΚΥΚΚΟΥ, ἔργον ἀξιόλογον,

ΜΟΣΧΟΣ ΧΑΤΖΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Χ ΧΛCII
ΑΩΗ (1808).

192. — Ἐπὶ τοῦ Δεσποτικοῦ θρόνου, εἰκὼν

IC XC Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΓΑΣ ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ ἐφ' ἧς

Δι' ἐξόδου καὶ δαπάνης | Μανολάκη καὶ Κωνσταντίνου ἀφ'να (1731)

Ἐπὶ τοῦ προσκνηταρίου εἶδομεν μικρὰν εἰκόνα τῆς Κοιμήσεως

(') Ἀπὸ τοῦ Ε' Δελτίου ἠρξάμεθα τῆς περιγραφῆς τῶν κατὰ τὰς ἐν Μακεδονίᾳ περιηγήσεις μελετῶν 1901—1902, ἃς διεκόψαμεν, ἐν τῷ Ζ' Δελτίῳ δημοσιεύσαντες ἰδίαι τὰς ἐν τῷ Ἀρχαιολογικῷ Συνεδρίῳ ἀνακοινώσεις. Ἡδὴ ἐπιανερχόμεθα εἰς τὴν συνέχειαν τῶν περιγραφῶν τῆς ἐν Μακεδονίᾳ πορείας ἡμῶν. Συνέχεια τοῦ αὔξοντος ἀριθμοῦ τῶν ἐπιγραφῶν ἀπὸ τοῦ Δελτίου ΣΤ' σελ. 48.

τῆς Θεοτόκου παρομοίαν πρὸς τὸ ψηφισθέντα τοῦ ἐν Πανόρμῳ τῆς Σικελίας ναοῦ τῆς Θεοτόκου τῆς *Martorana*.

193.— Ἐπὶ θανασιᾶς τέχνης προσκυνηταρίον τοῦ ἱεροῦ Ἐὐαγγελίου

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΙΝΟΥ

18 + 99

Κατὰ πληροφουρίας δὲ, ὡς ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Μητροπολίτης Αἴνου κ. Γερμανός, πάντα τὰ ἀρχαῖα ταῦτα ἀντικείμενα προήρχοντο ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐκκλησιῶν τῆς Αἴνου, ἣν παρώτρυνεν ἡμᾶς ὅπως ἐπισκεφθῶμεν. Μετὰ ὥραϊον δὲ πλοῦν θαλάσσιον εἰσερχόμεθα εἰς τὸν ποταμὸν Ἐβρον, ὅπου πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦτον ἐφαπλοῦται ἡ συμπαθής, ἡ ἀρχαιοπραπὴς καὶ ἀρχοντικὴ πόλις **Αἴνος**.

Αἴνος (¹)

Ἐν τῇ Αἴνῳ (Φωτ. ἀποτ. 3421, 3422), ἣν διὰ τὰς ἐν αὐτῇ περιωξομένας προχριστιανικὰς καὶ κενόως τὰς χριστιανικὰς ἀρχαιότητας δυνάμεθα νῦν ὀνομάσωμεν «μέγα Μουσεῖον τῆς χριστιανικῆς τέχνης» ἐπεσκεψθῆμεν, ἐσπονδάσαμεν καὶ περιεγράψαμεν πάντας σχεδὸν τοὺς ναοὺς, ὧν οἱ πλεῖστοι πρὸ τῆς ἀλώσεως, τινὲς δὲ καὶ ὑπόγειοι.

Α'. — **Μητροπολιτικὸς Ναός.** Μονόκογχος, (ἢ κόγχη πεντάπλευρος), οἰκοδομηθεὶς τῷ 1831.

(¹) Ἀναλογισόμενος ὁ περιηγητὴς τὸν πάλαι ποτὲ ἐκ τῆς ναυτιλας πλοῦτον τῆς Αἴνου καὶ τὴν λοιπὴν δόξαν καὶ εὐκλειαν ταύτης, ὑπὸ ἀνεκφράστον καταλαμβάνεται μελαγχολίας, ἀλόκληρον σήμερον τὴν πόλιν τῆς Αἴνου οἰοῦν ἐκτεταμένα ἐρεῖλια βλέπων.

Τῇ 12 Αὐγούστου 1867 ἐκάλῃ σχεδὸν τὸ τέταρτον τῆς πόλεως Αἴνου, ἐν ᾧ ἐπύρχον τέσσαρες Ἐκκλησίαι, Παργία ἢ Ἐλεῦσα, ὁ Ἅγιος Νικόλαος, οἱ Ταξιάρχαι καὶ ὁ Ἅγιος Σπυρίδων.

194.— Ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ τοίχου εἰς τὸ ὑπέρθυρον ἐντετοι-
χισμένης θύρας

ΙC	XC
ΝΙ	ΚΑ
ΑΠ	ΜΓ

CEPT

Α	Ψ	Ξ	Γ
---	---	---	---

 ΚΑ.

ΑΠΜΓ = Ἀρχὴ Πιστεως Μωσαϊκός Στανός.

Σεπτεμβρίου κα' 1763.

195. — Ἐπὶ τοῦ Εἰκονοστασίου εἰκόνι ΙC XC ἐπὶ θρόνου,
ἐφ' ἧς

δέησις τοῦ δούλου | τοῦ Θεοῦ Ἀσάνη.

196.— Ἐπὶ τῆς εἰκόνος ΜΗΡ ΘΒ

διὰ συνδρομῆς τοῦ κύρ | Νικολάου καὶ τῆς συνοδῆ | κε αὐτοῦ
ἐν ἔτει αψλθ' (1759) Ἀπριλλίου.

197.— Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τῆς Ἁγίας Τριάδος

διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τοῦ εὐσεβεστάτου κύρ Γεωργάκη
Ἰωάννου | αψοα' (1771) μαρτίου κθ' Ἀνθ. [= Ἀναστάσιος].

198.— Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου

διὰ δαπάνης καὶ ἐξόδου τοῦ τιμιωτάτου καὶ εὐσεβοῦς κύρ Ἀγ-
γελεῖ Μανόλη κατὰ τὸ αψμα (1741).

199.— Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τοῦ Προδρόμου

διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν εὐσεβε | στάτων καὶ εὐλογημέ-
των ψαράδων Μαγαζήτζηδων | αψπ' (= 1780) Ἀπρ. ια' Ἀ[ναστάσιος].

200.— Ἐπὶ τὴν ἀργυρᾶν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Νικολάου

+ ἡ παρούσα ἀργυροεχαράχθη διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν
εὐσεβῶν Καραδοκυραίων Λένου αψπβ (1782) κόπου ἐμοῦ ἀμαθοῦς
Ἰω[άννου] τῆ 12 Αὐγούστου 1867.

201.— Ἐπὶ ὁμοφορίου ἐν τῷ σκεοφυλακείῳ

ΚΤΗΜΑ ΠΕΛΩ ΒΕΛΤΙCΤΕ

ΚΥΡ ΙΕΡΕΜΙΟΥ 1775

ΑΡΧΗΘΥΤΟΥ ΧΡΙCΤΙΑΝΟΥΠΩΛΕ

ΩC ΑΜΝΟΥ ΜΟΝΙΜΟΥ

202.— *Εἰς τὴν θύραν τῆς Προθέσεως ἐπὶ τῆς εἰκόνης τοῦ Ταξιάρχου*

αψπδ (1781) Μαρτίου κη'.

+ διὰ συνδρομῆς τοῦ κηρ Κομνηνακῆ καὶ κύρ Κυριακῆ δαπάνης δὲ καὶ χειρὸς τοῦ Π. ν. γ. ο. τ (= Παναγιώτου) τάχα καὶ ζυγράφου.

203.— *Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Προδρόμου ἐν τῇ γυναικωνίτιδι διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν τιμιωτάτων ραπτᾶδων καὶ καπάδων εἰς τοὺς αψξ (1760).*

204.— *Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ἐν τῇ γυναικωνίτιδι, ἔργον συνήθους τέχνης*

Δι' ἐξόδου μὲν καὶ δαπάνης Μανουὴλ Κυρμεγάλου διὰ χειρὸς δὲ Ἀναστασίου αψνς (1736) Ἰανουαρίου (:)

Β'.—Παρεκκλήσειον τῆς Μητροπόλεως.

205.— *Ἐπὶ τῆς εἰκόνης τοῦ Ι. Χ.*

Διὰ συνδρομῆς τοῦ κύρ Κομνηνάκη αψοη'. (1778).

206.— *Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου*

+ συνδρομῆ τοῦ κύρ Κυριακῆ αψοη'. (1778).

Ἐν τῷ ναῷ εἴρηται καὶ εἰκὼν ΜΗΡ ΘΣ Η ΕΛΠΙΣ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

207.— *Ὑπὸ παλαιὰν εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος*

+ διὰ δαπάνης τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν συνδρομῆ δὲ Κομνηνάκη καὶ Κυριακῆ αψ[ξ]ζ (17[6]7) Ἰουνίου.

208.— *Ὑπεράνω τῆς εἰκόνης τοῦ ἁγίου Γεωργίου*

† δευθῆς τῆς δούλης τοῦ Θεοῦ Περιζέες πρεσβιτέρας αψπα' (1781).

209.— *Ὑπὸ εἰκόνα, ἐν ἣ εἰκονίζεται ἡ Κοίμησις τοῦ ἁγίου Νικολάου*

Διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τοῦ ἐντιμοτάτου Κυρίου Ἀγγελῆ τοῦ Παναγιώτου αψξθ (1769) Ἰουν. ε'.

210.— *Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς ἁγίας Βαρβάρας, ἔργον συνήθους τέχνης*

Πληρῶν σου τὴν αἴτησιν Βαρβάρα ἀθληφόρε Χριστὸς τὰς ἰάσεις βραβεύει | τοῖς ἐκτελοῦσι σου πίστει τὴν ἐτήσιον μνήμην ὡς ἀληθῶς | θαλάσσης γὰρ ψάμμου τὰ σά ὑπερβέβηκεν εὐκλεῆ τερα-

τουργήματα | *ἁγία Μεγαλομάρτυς Βαρβάρα, πρέσβευε τῷ μόνῳ Θεῷ ὑπὲρ ἡμῶν. | Διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τοῦ κύρ Ἰωάννου Κερεσσε- τζῆ εἰς σκέπην καὶ βοή | θειαν αὐτοῦ τε καὶ τῶν τέκνων του καὶ εἰς μνημόσυνον τῶν γονέων του | εἴληψε τέλος ἡ εἰκὼν αὕτη ἔτος εἰς τοὺς χιλίους τρεῖς τε καὶ εὐδομήκοντα | πρὸς τοὺς ἑπτακοσίους.*
Ἐν μηνὶ Αὐγούστου κη' χεῖρ δὲ Δημητρίου ἱερέως.

211.— *Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ι. Χ. ἐπὶ τοῦ Δεσποτικοῦ θρόνου*

αψξθ (1769) Αὐγούστου κη' Α[ν]στ. [= Ἀναστασίας].

212.— *Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Μεταμορφώσεως ἐν τῇ γυναι- κωνίτιδι*

Διὰ συνδρομῆς τοῦ κύρ Κομνηνάκη χειρὸς δὲ Ἀστ. [= Ἀναστασίου] αψξηψ (1768) Ἰουνίου κς'

213.— *Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῶν ἁγίων Ἀθανασίου, Χαλαλάμ- πους καὶ ἐτιέρον τινὸς*

Διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης | τῶν τιμιωτάτων πραγματευτῶν | Καθετζήδων κατὰ τὸ αψξζ (1766).

214.— *Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Συνάξεως τῶν δώδεκα Ἀπο- στόλων*

Διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν τιμιωτάτων πραγματευτῶν | Καθετζήδων ἔτος ἀπὸ Χρ (Χριστοῦ) αψξε' (1765).

215.— *Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης*

Διὰ συνδρομῆς τοῦ κύρ γεωργούδη καὶ κύρ ἀποστόλη χηρος Π. ν. γ. τ. (Παναγιώτου) αψπζ (1787) Νοεμβρ. 22.

Γ'.— *Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος. Ναὸς μονό- κογχος (ἢ κόγχη τρίπλευρος). Φέρει θόλον ἐπὶ τυμπάνον γ'—ιδ' αἰῶνος.*

Ἐπὶ τοῦ ὑπερθύρου τοῦ νάρθηκος εἰκονίζεται ὁ ΙC ΧC μετὰ τοῦ Προδρόμου. Ἐξοχος ἡ κεφαλὴ τοῦ Ι. Χ, ὡς ἐν τῇ ἐν Ἀγίῳ Ὁρει Μονῇ τοῦ Δοχειαρίου.

216.— *Εἰς τὸ ὑπέρθυρον τοῦ κυρίως ναοῦ*

+ *Ἀνιστορίθη ὁ πάνσεπτος οὗτος ναὸς τοῦ τιμίου ἐνδόξου προ- δρό | μου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου ἐκ κόπων καὶ ἐξόδων τῶν ὀρθο-*

δό | ξων Χριστιανῶν συνδρομῆ μὲν Ζηνοβίας μοναχῆς καὶ ἐτελειώθη
ἐν | μηνὶ ὀκτωβρίῳ εἰς τὰς κθ' ἔτος ἀπὸ ΧC [Χριστοῦ] αχπ' (1680).

217. — Ἀριστερῇ τῇ εἰδιόνῳ εἰκονίζεται τὸ μάταιον τοῦ
χρόνου, ἀνὴρ πατῶν ἐπὶ τροχῶν, ὑφ' οὓς ἀναγινώσκομεν

. . . . καὶ ὁ καιρὸς τοῦ χρόνου γλήγορα δια-
βαίνω ἀπὸ . . . γυρίζει ἢ νεότες κυλοῦντας αὐτῇ ἢ τρο[χοί] . . |
γεροντάκι εἰς τοῦτο συμβουλεύω σας ὅ[λους] | μικροὺς καὶ μεγά-
λους νὰ καμνεταὶ ἔργα ἀρετῆς | [εἰς] τὴν ζωὴν σας διότι ὅλα τὰ
πρῶσπερα | στρέφονται μετὰ | βίας ὡσὰν καπνὸς καὶ ὄνειρον ὡς λω-
λουδίου το φηλον.

+ Τέλος καὶ τὸ θεῶ ἡμῶν δόξα ἔτος σωτήριον αχπ (1680). (1)

218. — Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίῳ

IC XC O ΒΑΣΙΛΕΥC ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΓΑC ΑΡΧΙΕΡΕΥC, ὑφ' ἧν
αφοῦ (1774) μαρτίου κ'.

219. — Ὑπὸ εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ΜΗΡ ΘΒ (ἀπλῶς)

+ Τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν προσφέρω σοι Κυρία Δέσποινα Μητροπάρ-
θενε Θεόνομφε Μαρία | ἀγνή πρόσδεξι δέησιν καμοῦ τοῦ ἐλαχίστου
ἐκλυτρουμένη με χειρὸς ἐχθροῦ τοῦ παγκακίστου. αψη' (1768).
15 γούστου 18. πόνος ἀμαθοῦς Ἀναστασίου Μανόλη.

220. — Ὑπεράνω τῆς ὠραίας πύλης δι' ἐλαιογραφίας ἐπὶ
βιβλίον ξυλογεγλυμμένον

Συνδρομῆς τοῦ Παν | ιερωτάτου ἀγίου Λένου | Κυρίου Ἱερεμίου
| τοῦ Βυζαντίου | κόπου καὶ δαπαν | ῆς ἐν Ἱερομονά | χοῖς ἐλά-
χιστος ἐε | ρεμίκου τοῦ Κρήτως | ἐν ἔτει σωτηρίῳ αψηδ (1724).

221. — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου,
ἔργον μετρίας τέχνης

+ διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν εὐσεβεστάτων μπακάλιδων καὶ
ὁ γενησόμενος αἰτίως μὴ τελεσθεῖσαι τὴν ἐορτὴν ταύτην τοῦ Εὐαγ-
γελιστοῦ καὶ Θεολόγου Ἰωάννου παρ' ἡμῶν ἔχουσιν ἀντίδικον αὐτὸν
τὸν θεῖον Ἀπόστολον καὶ Θεολόγον αψηγ'. (1778) μαΐου ε'. Ἀσ.
(— Ἀναστάσιος).

(1) Περὶ τῆς τοιαύτης ποιματώσεως ἴσα Ἐπιμηρίῳ τῶν Ζωγράφων ἐκδ
1853 σελ. 246.

222.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἰωσήφ παραλαμβάνοντος τὴν Θεοτόκον πρὸς φύλαξιν

λέησις τοῦ | εὐλογημένου | ρουφετίου των Ν | τουλγέριδων κωκ᾽
(1821)

Ἐν τῷ ναῷ εἶδομεν μέγαλον μεγέθους ἀρτοφόριον τοῦ παρελθόντος αἰῶνος.

223.— Ἐπὶ ἱεροῦ Ἐπιταφίου ἐκ μονσαμᾶ, ἔργον μᾶλλον καλῆς Βυζαντινῆς τέχνης

Ἰστορήθη οὗτος ὁ ἐπιτάφιος ὕμνος | διὰ συνδρομῆς τοῦ εὐγενεστάτου καὶ ἐπιτρόπου κυρίῳ Κῦρ Μπερτι. ἔτι αὖτε (1803) πεπεμηξρίου σ΄

Ὁσαύτως ἐν τῷ ναῷ εἶδομεν εἰκόνα τοῦ Προδρόμου καὶ τῆς Θεοτόκου βασιταζούσης νήπιον τὸν Ἰησοῦν λέγοντα

Ἄμην λέγω ὑμῖν οὐκ ὑπάρχει ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ

ὁ δὲ Πρόδρομος ἀντιλέγει

Αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος. ὅς. ἐμπροσθέν μου γέγονεν.

224.— Ἐν τῷ νάρθηκι, ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, ἔργον συνήθους τέχνης καὶ μᾶλλον κακῆς

+ λέησις τῶν δούλων τοῦ τοῦ Θεοῦ Μανουὴλ Ρύγενας ἐπὶ ἔτους αψκδ΄. (1724) Μαῖου Κῦρ Ἀναστασίου Αἰνεῖτη.

Ὁ ναὸς ἔχει ἐφ' ἑγροῖς γραφὰς ἀναξίας λόγον, τοῦ 1600 περίπου, διακρίνονται ὁμως καὶ ἀρχαιότεραι τοῦτων.

Δ΄. — Ἁγία Κυριακή. Ναὸς μονόκογχος (ἢ κόγχη πεντάπλευρος).

225.— Ἐπὶ τοῦ ἑπερθύρου τῆς Δυτικῆς πλευρᾶς, ἐπὶ λίθον λινοῦ μαρμάρου

ΕΤΙ ΧΡΙΣΤΟΥ 1745 ΑΠΡΙΛΙΟΥ Α

226.— Ἐπὶ τοῦ ἑπερθύρου τῆς Β. πλευρᾶς ἐπὶ πώρον λίθου

227.— Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὑπερθύρου ἐπὶ πόρου λίθου

Ἐσωτερικῶς εὔρηται ἐντειχισμένος συντετριμμένος Σταυρὸς ζ'—η' αἰῶνος.

Ὁ ναὸς οὗτος ἐσωτερικῶς εἶναι εἰς τῶν ἐξοχωτέρων ἔργων τῆς χριστ. τέχνης διὰ τὰ ἐν αὐτῷ λαμπρὰ ἔργα τῆς ξυλογλυπτικῆς καὶ ὀστεογλυφικῆς τέχνης. Πλὴν τοῦ εἰκονοστασίου καὶ τοῦ ἄμβωνος, ἅτινα εἶδὼν ἔργα λαμπρᾶς τέχνης, θανμάσιον κυρίως εἶναι τὸ ἐν αὐτῷ προσκνητάριον, ἐν ᾧ ἡ εἰκὼν τῆς Ἁγ. Κυριακῆς, ἔργον σπανίας λεπτότητος καὶ ὠραίας τέχνης φέρον στρεπτοὺς ἀνθοφοροῦντας κίονας μετὰ κιονοκράνων Κορινθιακοῦ ρυθμοῦ καὶ στεγαζόμενον διὰ στέγης φερούσης πέντε θόλους, ὧν ὁ ἐν μέσῳ μεγάλου μεγέθους (Φωτ. ἀποτ. 3427).

Ἐξ αὐτῆς ἄμα τῇ εἰσόδῳ δεξιὰ εὔρηται λαμπρᾶς τέχνης παγκάριον κεκοσμημένον μετὰ τῶν τεσσάρων στασιδίων αὐτοῦ διὰ λαμπρῶν ἀναγλύφων κοσμημάτων, προσώπων, πτηνῶν κλπ. (Φωτ. ἀποτ. 3426).

Ἐξ αὐτῆς ἐν τῷ σκευοφυλακείῳ τοῦ ναοῦ τούτου εἶδομεν ἐξόχον χριστ. τέχνης ὀστεογεγλυμμένον δισκέλιον, ἄξιον ἀληθῶς διὰ τὴν καθόλου ἱστορίαν τῆς τέχνης.

228.— Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου εἰκὼν

IC XC Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΓΑΣ ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ

ἔργον αὐστηροῦ τύπου, τέχνης μᾶλλον καλῆς, ὑφ' ἣν

δε' ἐξόδου καὶ δαπάνης Παναγιώτου προσκυνητοῦ καὶ Σημητροῦ-
δας χειρὸς δε' Ἀναστασίου τοῦ Ἰωάννου ἀψνζ (1737).

229.— Ἐπὶ τῆς εἰκόνας ΜΗΡ ΘΕ (ἀπλῶς), ἔργον τοῦ
αὐτοῦ ἀγιογράφου.

αψνε' (1733).

230.— Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τῆς Ἁγίας Τριάδος

ἐπὶ ἔτους | αψνθ (1739) δε' ἐξόδου καὶ δαπά | νης Ἰωάννου
προσκυνητοῦ.

231.— Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τῆς Συνάξεως τῶν 12 Ἀποστόλων

εἰς τοὺς ἀψξ' (1761) Διὰ συνδρομῆς μὲν | Ἀνδρέου πρίγκιπα
δαπά | νης δε' Ἀγγελούδη καὶ Πολυχρόνη | κεκοιμημένον.

232.— Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου, μᾶλλον κα-
λῆς Βυζαντ. τέχνης ἔργον.

+ διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν τιμιωτάτων ραπτάδων κατὰ
κατὰ τὸ ἀψξ (1760) μαρτίω Ἄνσ. (= Ἀναστάσιος).

233.— Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Γεωργίου

+ διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης Γεωργίου καὶ Ἀμήρισας ἀψξγ.
(1763).

234.— Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τῶν ἁγίων Νικολάου καὶ Σάββα

+ δέσεις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Σεβαστοῦ στογιάμνου ἀψπδ
σεπτεμβρίου κζ (1782).

235.— Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τῆς ἁγίας Εἰρήνης, ἔργον μᾶλλον
καλῆς αὐστηρᾶς τέχνης

Διὰ συνδρομῆς καὶ | δαπάνης τῶν εὐσεβῶν | στάτων ψαράδων μα-
γαζητζήδων ἀψση' (1778) ὀκτωβρ. ς. Ἄνσ. (= Ἀναστάσιος).

236.— Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τῶν ἁγίων Σπυρίδωνος καὶ
Βλασίου

διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν τιμ | ιωτάτων πραγματευτάδων
Καθετζήδων ἀψξς' (1766).

237.— Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τῆς ψηλαφήσεως τοῦ Θωμᾶ

διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν φιλοχρίστων πραγματευτῶν τοῦ εὐλογημένου ρουσφετιῦ τῶν μπεζασίδων⁽¹⁾.

238. — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα ΜΗΡ ΘΘ ΤΟΥ ΚΥΚΚΟΥ
αψ (κθ :) (1729 :) ις' Ἰαν. (= Ἀναστάσιος).

239. — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Στεφάνου μετὰ τῶν
μαρτυρίων αὐτοῦ

1788

240. — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς ἁγίας Κυριακῆς

ΔΕΗΣΙΣ ΤΟΥ ΔΟΥΛΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΣΕΒΑΤΟΥ
ΑΨΝΔ (1754)

241. — Ἐπὶ τοῦ θωρακίου τοῦ προσκυνηταρίου τῆς Ἐκ-
κλησίας τῆς ἁγίας Κυριακῆς

+ διὰ συνδρομῆς | καὶ δαπάνης τῶν | εὐσεβεστάτων καρὰν | κυ-
ραίων τῆς Αἴνου | αψπδ (1784) Μαΐου 6.

242. — Εἰς τὴν θύραν τῆς Προθέσεως ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ
Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, ἔργον συνήθους τέχνης

κατὰ το αψξζ (1766).

243. — Ἐπὶ τοῦ δεσποτικοῦ θρόνου ὑπὸ τὴν εἰκόνα
ΙC ΧC Ο ΒΑΣΙΛΕΥC ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΓΑC ΑΡΧΙΕΡΕΥC

+ διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν εὐσεβεστάτων καὶ εὐλογημέ-
νων Γεωργῶν καὶ τουρκενότερα Πεντζεχπερίδων αψοδ' (1774) Δε-
κεμβρ. 8'. Ἰαν. (= Ἀναστάσιος).

244. — Ὁπισθεν τοῦ ξυλογεγλυμμένου προσκυνηταρίου

+ διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν εὐσεβε | στάτων κηπουρῶν
καὶ τουρκενότε | ρα Μπαχτζεβάνιδων—αψπβ (1782) Ἀπριλίου.

245. — Ἐπὶ τοῦ κίονος τοῦ κραιοῦντος τὸν ἄμβωνα

+ αψοβ (1772) Ἰου. οἱ εὐαγγελισταὶ ἱστορήθησαν τῷ χρόνῳ . . .

246. — Εἰς τὴν γυναικονίτιδα ἐπὶ εἰκόνας ΜΗΡ ΘΘ (ἀπλῶς)

αωιβ (1812).

(1) Μπεζασίδες οἱ ἔμποροι ὑφασμάτων.

247.— Ἐπὶ δισκελίῳ ὀστροκογελυμένου

+ τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Κυριακῆς Αἴνος ἐν ἔτι 1788.

Ἐν τῷ ἱεροῦ εἴρηται ἀνάξιον λόγον ἔργον, χρυσοκέτητος ἢ σταύρωσις τοῦ Χριστοῦ (Φωτογ. ἀποτ. τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ναοῦ ἐπ' ἀριθ. 3427).

Ε'.— Παναγία ἢ Ταξειδιώτισσα (κοινῶς Παναγία Ταξηνταρὰ), καλονμένη οὕτω διότι ταύτην κυρίως επικαλοῦνται οἱ μέλλοντες νὰ ταξειδέωσι. Ναὸς περιέχων συντριμματα θωρακίον καὶ ἄλλων χριστιανικῶν μαρμάρων ναοῦ Ζ'—Η' αἰῶνος.

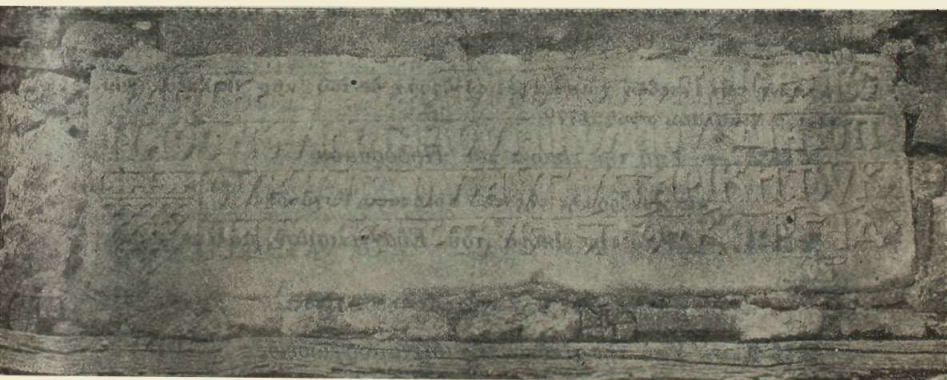
Λίθο δὲ κίονες πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ κ. Κόνου παρὰ τὸν ναὸν τοῦτον, ἀπέχοντες ἀλλήλων 15,85 γ. μ. ἀναφέρονται ὅτι εἰσὶ λείψανα κίονων ἐσωτερικοῦ καταστραφέντος ναοῦ.

Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου

ΙC ΧC Ο ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΩΡ	}	"Αθλια σύγχρονα ἔργα
ΜΗΡ ΘΘ [ἀπλῶς]		

Ζ'.— Ἁγιος Βλάσιος.

248.— Ἐξω ἐπὶ τοῦ τοίχου τῆς ἀνλῆς ἐπὶ μαρμάρων εἴρηται ἢ λόγον ἀξία ἐπιγραφὴ αὕτη

ΑΝΗΓΕΡΘΗ ΕΚ ΒΑΘΡΟΝ Ο ΘΕΙΟΣ ΚΑΙ ΠΑΝΣΕΠΤΟΣ
 ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΔΙΑ ΚΟ
 ΠΟΥ ΚΑΙ ΕΞΟΔΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΑΡΙΚΗ ΤΟΥ ΚΑ
 ΝΑΒΟΥΤΤΖΙ ΕΤΟΥC ΓΡΚΘ (8929=1421) ΚΟC (=ΚΩCΤΑC)

*Δήλον ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, ὅτι αὕτη ἀνήκειν εἰς ναὸν τιμώ-
μενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγ. Νικολάου, ὃν ἀνήγειρεν ὁ Αἰγυπτιακῆς
τοῦ Καναβοῦτζι, εἰς ὃν ἀνήκε καὶ τὸ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ἀπεικονι-
ζόμενον οἰκόσημον (Φωτ. ἀποτ. τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3429).*

249.— *Εἰς τὸ ὑπέρθυρον*

† Οὗτος ὁ περικαλλῆς καὶ πανσέβαστος ναὸς ὁ πάλαι μὲν | ποτὲ τῷ
τοῦ Ἁγίου Νικολάου ὀνόματι τιμώμενος, ὅς ἐν τῷ ἐτέρῳ δηλοῦται
κίονι, νῦν δ' ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου ἐνδόξου | ἱερομάρτυρος Βλασίου
σεμνηνόμενος, ἀνηγέρθη ἐκ βᾶ | θρων ἐπ' Ἀρχηθίτου Βυζαντίου διὰ
συνδρομῆς καὶ βοῆς | θείας τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν, ἐξόχως δὲ τῇ
δαπά | νῇ καὶ ἀκόνη ἐπιστασίᾳ τοῦ εὐλογημένου ρουσφετίου τῶν
τσουκαλάδων 1856, 29 Μαρτίου.

*Ὡς ἐκ τῶν δύο ἀνωτέρω (ἀριθ. 249 καὶ 250) ἐπιγραφῶν κατα-
γίνεται, ὅτι ναὸς οὗτος ἀρχικῶς ἐτιμᾶτο ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου
Νικολάου.*

250.— Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἰησοῦ

IC XC

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΓΑΣ ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ

Δαπάνη τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν καὶ συνδρομῆ τοῦ κύρ Παλαιολόγου
καὶ κύρ Νικολάου ἀφ' οὗ (1779) Αἰγ. κη'.

251.— Ἐπὶ τὴν εἰκόνα ΜΗΡ ΘΘ (ἀπλῶς), μᾶλλον καλὸν
ἔργον

Δαπάνη τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν συνδρομῆ δὲ τοῦ κύρ Παλαιολόγου
καὶ κύρ Νικολάου ἀφ' οὗ (1779).

252.— Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τοῦ Προδρόμου

Διὰ συνδρομῆς τῆς τοῦ Χριστοφᾶ Ρυγούδας.

253.— Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἐθαγγελισμοῦ, μᾶλλον κακῆς
τέχνης

Δημήτριος Β. Ζωγράφος 1856. Αἴνος.

254.— Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τῆς Μεταμορφώσεως

Διὰ συνδρομῆς τῶν τιμιωτάτων ἀλπάνιδων (=πεταλωτῶν).

255.— Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Νικολάου

Δαπάνη τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν συνδρομῆ δὲ τοῦ κύρ Παλαιολόγου
καὶ κύρ Νικολάου ἀφ' οὗ (1779) Ὀκτωβρ. λ' Ἄνσ. [=Ἀναστάσιος].

¹Εν τῷ ἱερῷ εὔρηται εἰκὼν ΜΗΡ ΘΒ Η ΘΡΗΝΩΔΟΥΣΑ
ὠραία μετάφρασις τοῦ *Dolorosa*.

256.—¹Εν τῇ Προθέσει ὑπὸ μικρὰν εἰκόνα

ΜΗΡ ΘΒ Η ΥΨΗΛΟΤΕΡΑ ΤΩΝ ΟΥΡΑΝΩΝ

Χεῖρ Ράληου Ραλίου.

Z'.—**"Ἁγίος Γρηγόριος ὁ Νεοκαισαρείας.**

257.—¹Ἐπὶ τοῦ ὑπερθύρου

ἀφιερῶ | θη παρὰ | τοῦ Χ (Χατζῆ) Θεοδωρῆ Νακάση | 1807 |
Νοεμ | βρίου | 17.

¹Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου ἀντὶ τοῦ Ι. Χ εὔρηται εἰκὼν τοῦ ἱεροῦ
τριμόρφου.

¹Ἄνω δὲ τοῦ Ι. Χ εἰκονίζεται πληθὺς ἀγγέλων.

258.—¹Ἀντὶ τῆς εἰκόνης ΜΗΡ ΘΒ παρίσταται εἰκὼν τῆς
Ρίζης τοῦ Ἰησοῦ, ἔργον μᾶλλον καλῆς Βυζ. τέχνης, πλούσιον καὶ
μεγαλοπρεπὲς κατὰ τὴν σύνθεσιν, ὑφ' ἣν

Χεῖρ Γαβριὴλ ἱεροδικάκονου ἐκ νισου αξίας [=Νάξου] ἀψι (1710).

259.—¹ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Γεωργίου

αψοῆ (1778) Νοεμβρ. ς'.

260.—¹ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Δημητρίου

+ Διὰ συνδρομῆς | καὶ δαπάνης τοῦ εὐσεβεστάτου Δημητράκη |
Κομμενάκη ἀψοῆ (1789) φεβρουαρίου α.

261.—¹Ἐπὶ τοῦ ξυλογεγλυμμένου εἰκονοστασίου

ἔτος ΧV (Χριστοῦ) ἀψδ (1704) ἐλεπτουργήθη δι' ἐξόδου τοῦ πα-
νιερωτάτου Μητροπολίτου Αἰνίου Γεδεών εἰς μνημόσυνον του καὶ τῶν
γονέων Ἰωάννου καὶ Συγκλιτικῆς.

262.—¹Ἐπὶ τῆς ἁγίας τραπέζης, ἐπὶ τοῦ δεξιᾶ Ἐὐαγγε-
λιστοῦ :

Εὐαγγελιστῆς Ματθαῖος αὐλ (1850) Σεπτεμβρίου 16. μνήσθητι
κύριε τοῦ δούλου σου Μιχάλη.

¹ὑπὸ τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν εὔρηται ἐκ τραχίτου λίθου ραβδω-
τὸς κιονίσκος, ὡς οἱ ἐν τοῖς χριστιανικοῖς ἐρειπίοις τῆς Ἀτικῆς
καὶ ἄλλαχοῦ εὐρίσκόμενοι.

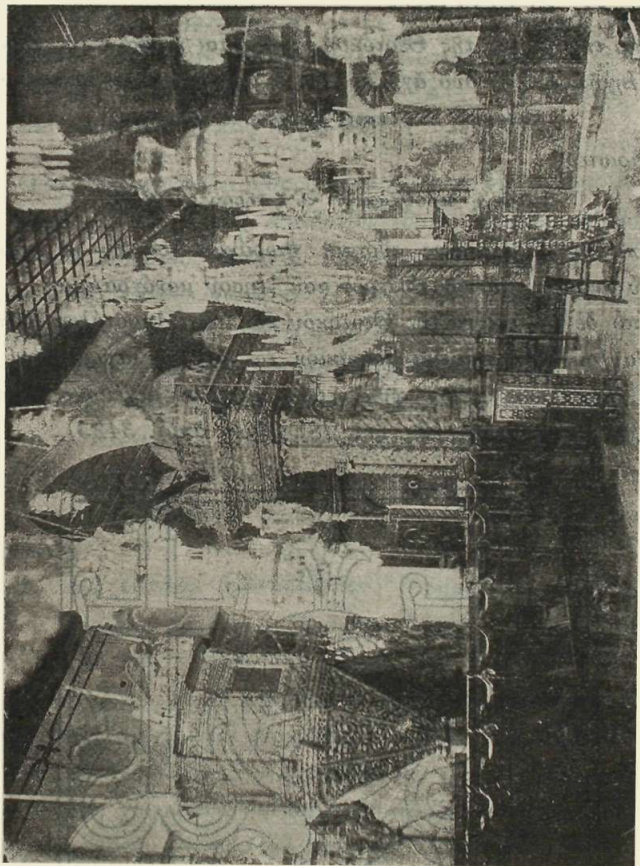
Η'.— **Ζωοδόχος Πηγῆ.** Τὸ εὐτελὲς καὶ ἐξωτερικῶς ὡς οὐδεμίαν ἀξίαν ἔχον φαινόμενον ναΐδιον τοῦτο (Φωτ. ἀποτ. 3422), περιέχει ἐξωτερικῶς μὲν τὴν λαμπρὰν ἐπιγραφὴν Δημητρίου τοῦ Ξένου, ἐν ἧ ἰσχυρὸς λόγος περὶ τοῦ Φραντζέσκου Γατελιούζου τοῦ Παλαιολόγου, ἐσωτερικῶς δὲ ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης ἐπιγραφὴν γενομένην ἐπὶ Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου καὶ Ἰωσήφ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τοῦ ἐν Φλωρεντίᾳ τῷ 1439 ἀποθανόντος.

263.— "Ἐξώθεν ἐπὶ λίθου λευκοῦ μαρμάρου εὗρηται ἀναγεγλυμμένη ἡ λόγον ἀξία ἐπιγραφὴ αὕτη (Φωτ. ἀποτ. 3428)':

+ Πηγὴν σε χρύσειον κόρη τῆς ἀγγελίας οὐδαμὲν πάντες τὴν Θεὸν τε-
τοκῆαν | ταῖς σαῖς φέρουσα τοίνυν ὠλένας λόγον καθιλέωσαι μοι τό-
πῃν ὅταν κρίνει | οὐκοῦν δεχού καὶ τουτοῦ | ὄν σου χάριν πόθω | νεῶν
ἡγεῖρα ὡς ἐδηλάμην | ὁ θεὸς οὗτος πάνσεπτος καὶ περικαλῆς ναὸς τῆς
Πανάγου καὶ Θεομήτορος | Χρυσοπηγῆς ἀνηγέρθη ἐκ βάθρων παρ' ἐμοῦ
Δημητρίου τοῦ Ξένου τετρακαῖτα κρατοῦν | τος τῆς θεοσώστου πόλεως
Αἴνου τοῦ ὑψηλοτάτου ἡμῶν κυβέντου Σύρ Παλαμίδης Π. Φραντζέσκου
Γατελιούζου τοῦ Παλαιολόγου ἐν ἔτει ΓϞϞα(6951=1425) | εἰ | ν | δικτιῶνος |
α'. Κόστας ὁ μᾶστορας.

Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης μαθηάνομεν, ὅτι τὸ ναῖδιον τοῦτο ἐκαλεῖτο Χρυσοπηγή, ἐπίθετον, ὅπερ ἀπαιτῶμεν νῦν καὶ ἐν Σίφρῳ ἐν τῷ ναῖ τῆς Θεοτόκου «Παναγία ἢ Χρυσοπηγή» ὅτι ἰδριότης

Ὁ ἐν Αἴνῳ ναὸς τῆς Ἁγίας Κυριακῆς (σελ. 10).

τούτου ἔστιν ὁ Δημήτριος Ξένος, περὶ οὗ ἡμεῖς τέως οὐδὲν ἀλλαχόθεν γινώσκομεν, καὶ ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην κρατῶν Αἰθιόπτις ἐν Αἴνῳ ἦν Φραντζέσκος Γατελοῦζος ὁ Παλαιολόγος, ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν ὁποίων Νικόλαος ὁ Γατελοῦζος τῷ 1109 ἀπέθανεν ἐν Αἴνῳ. (Περὶ βλ. Οἱ Γατελοῦζοι ἐν Αἰθίῳ, σελ. 36)

Κόρην δὲ Νοταρᾶ Παλαιολόγου τοῦ Κατελιούτζη εἶχε νυμφευθῆ
Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος, τὴν τῷ 1442 θαναοῦσαν καὶ ταφεῖσαι
ἐν Αἰήμων (*).

264.— Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίον

IC XC O CWTHP

Ἐπὶ τῆς εἰκόνης τῆς Θεοτόκου παρίσταται ἡ εἰκὼν τῆς Ζωοδό-
χου Πηγῆς, ἐφ' ἧς δύο ἄγγελοι, ὧν ὁ μὲν δεξιᾷ τῶ ὄρῳντι λέγει

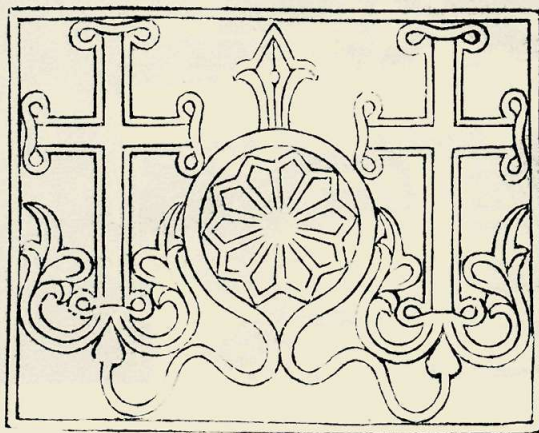
Χαῖρε, ἡ τὰς ἰάσεις προχέουσα ἀφθόνη.

ὁ δὲ ἀριστερᾷ

Χαῖρε ἡ δεδοξασμένη το ζωήρυτον ὕδωρ.

Ἐπὶ τῆς Προθέσεως εὑρηται θωράκιον τοῦ Ζ'—Η' αἰῶνος,
ἐφ' οὗ ἀναγεγλυμμένον τὸ ἱερόν τοῦ Ἰησοῦ μονόγραμμα.

ὑπὸ δὲ τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν Ἀποστόλων Πέτρου
καὶ Παύλου εὑρηται μέγα θωράκιον, ἐφ' οὗ ἐν μέσῳ εἰκονίζεται
ρόδαξ, ἐκατέρωσε δὲ δύο φύλλοφόροι μεγάλου μεγέθους στανροί,
ἔργον Ζ'—Η' αἰῶνος (Εἰκ. σελ. 18) (Φωτ. ἀποτ. 3425).

(*) Περὶ. Γεώργιον Φραντζῆν Β'. κειφ. ιη' καὶ τὴν μονογραφίαν* Οἱ
Γαυλοῦδοι ἐν Λέσβῳ 1355—1462. Ἐν Ἀθήναις 1901. σελ. 38.

— 265. — Ἐσωτερικῶς δὲ ἄνω τῆς θύρας εἶρηται εἰκὼν Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης (Φωτ. ἀποτ. 3424), ὅφ' ἦν ἀναγινώσκομεν

†| ΕΠΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙ[Α]Σ ΤΩ[Ν] ΕΥΣΕΒΕΣΤΑ[ΤΩΝ]
 ΚΑΙ ΦΙΛΟΧΡΙΣΤ[ΩΝ] ΒΑΣΙΛΕ[ΩΝ] ΗΜ[ΩΝ] ΜΑ-
 ΝΟΥΗΛ ΚΑΙ [ΕΛΕΙΝΗΣ ΚΑΙ Τ[ΟΥ] Ε[ΠΙ]ΣΚΟΠΟΥ] |
 Η|Μ[ΩΝ] ΙΩ[ΑΝΝΟΥ] ΚΑΙ ΙΩΣΗΦ ΤΟΥ ΑΓΙΩΤ[ΑΤΗ]
 ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΕΠΙ Ε[ΤΟΥΣ]
 Τ[Ε]ΛΕΒ [6932=1424] ΙΝΔΙ [Β].

Ὁ ἀναφερόμενος ἐπιτιθέμενος Μανουήλ εἶναι Μανουήλ ὁ Β' ὁ Παλαιολόγος (1391—1423), ἀποθανὼν τῆ 21 Ἰουλίου τοῦ 1125 ἔπὸ τὸ ὄνομα Ματθαῖος μοναχὸς (¹), πατὴρ τοῦ παρασιάντος ἐν τῇ ἐν Φλωρεντίᾳ Συνόδῳ Ἰωάννου Η' τοῦ Παλαιολόγου (1423—1448) καὶ Κωνσταντίνου ΓΑ' τοῦ Παλαιολόγου τοῦ τελευταίου Ἀυτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου (1448—1453). Ὁ Μανουήλ οὗτος εἶχε σύζυγον Εὐφρόνην θηγατέρα Κωνσταντίνου τοῦ Αργατάση τὴν γυναικίαν καὶ ἔπὸ τὸ ὄνομα Ἑλένην, ἣς εἶστιν ἡ ἀναφερομένη ἐν τῇ ἀνωτέρῳ ἐπιγραφῇ.

Ἐν ἀρχῇ τοῦ β' στίχου ἀναγινώσκομεν Μ. ΙΩ, ὅπερ ἐκ τῆς συννεξείας τοῦ λόγου συμπληροῦμεν «καὶ τοῦ ἐπισκόπου ἡμῶν Ἰωάννου».

Ἐν τῷ *Oriens Christianus* (¹) σημειοῦνται δύο ἐπίσκοποι Αἴνου φέροντες τὸ ὄνομα Ἰωάννης, ὁ μὲν Α' ἐπὶ Φωτίου, ὁ δὲ Β' κατὰ τὸ 1166. Μετὰ Ἰωάννην δὲ τὸν Β' ἐν τῷ *Oriens Christianus* τρεῖς μόνον ἐπίσκοποι Αἴνου ἀναφέρονται ὡς γνωστοὶ ὑπάρξαντες, Λαυὴλ ἐπὶ Παλαμᾶ, Ματθαῖος τῷ 1575 καὶ Γεδεών τῷ 1672. Ἐπισημαίνεται ἂν ἡ ἀνάγνωσις ἡμῶν εἶναι ὀρθῆ ἢ ἐπιγραφὴ αὐτῆ χρησιμεύει καὶ ὡς πηγὴ ἀγνωστον τέως, ἕμοι τοῦλάχιστον, ἐπισκόπου Αἴνου, τοῦ ἀνωτέρου Ἰωάννου.

(¹) Sabatier τόμ. α' σελ. 20.

(²) Οἱ ἐν τῷ *Oriens Christianus* γνωστοὶ ἐπίσκοποι Αἴνου εἰσὶν οἱ ἑξῆς μόνον: Ὀλύμπιος, Μακάριος, Παῦλος, Γεώργιος, Ἰωάννης Α' ἐπὶ Φωτίου, Μιχαὴλ, . . . Ἰωάννης Β' 1166, Λαυὴλ ἐπὶ Παλαμᾶ, Ματθαῖος 1575 καὶ Γεδεών τῷ 1672.

Ὁ δὲ Πατριάρχης Ἰωσήφ εἶναι ὁ ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω αὐτοκράτορος Μανουήλ (1391—1424) τῷ 1416 ἀπὸ Ἐφέσου γενόμενος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης (¹) καὶ, ὡς ἄνω εἶπομεν, τῷ 1439 ἀποθανὼν, περὶ οὗ τὰ δέοντα ἐν τῷ Δελτίῳ Α' σελ. 43 εἶπομεν. (²).

Ἐπειδὴ δὲ ἄνω τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης εἰκονίζεται Κωνσταντῖνος καὶ Ἐλένη, ἐν δὲ τῇ ἐπιγραφῇ ἀναφέρεται ἡ σύζυγος τοῦ Μανουήλ Ἐλένη, διὰ τοῦτο φρονοῦμεν ὅτι ἡ εἰκὼν αὕτη ἐγράφη πρὸς τιμὴν τῆς ἀνωτέρω Αὐτοκρατορίας, μητρὸς τοῦ τελευταίου Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου, πιθανῶς δὲ καὶ τοῦτον.

Ἐπομένως αἱ ἐν τῷ παῶ ἀγιογραφίαι αἱταὶ εἰσὶν ἐπίσης ἱστορικῆς σημασίας καὶ καὶ ἀθρητικὴν μαστουρίαν ἔργα πρὸ τῆς ἀλώσεως.

Τοσαῦτα λαμπρὰ μνημεῖα τῆς ἱστορίας καὶ τέχνης δίδωσιν ἡμῖν τὸ εὐτελὲς καὶ σεαυθρωμένον τοῦτο ναῖδιον.

Θ'. — **Ἡ Παντοδασίλισσα.** Μικρὸς ἀρχαιοτάτος ναῖσκος.

266. — Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίον

ΙC XC ἔργον σύγχρονον.

Ἀπὸ τῆς εἰκότος ΜΗΡ Θ8 περισταται ἡ Ρίζα τοῦ Ἰεσσαὶ ἄνευ ἐπιγραφῆς.

Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εὗρηται δύο θωράκια, ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τῶν ὁποίων τὸ ἱερὸν μονόγραμμα τοῦ Μουσικοῦ Ἀστέρος τῆς Ἀπο-

καλύψεως

267. — Ἐν τῇ αὐτῇ εὔρηται ἐπὶ λίθου λευκοῦ μαρμάρου μήκ. 1,55, πλάξ. 0,36 καὶ ὕψος 0,32 ἡ εἰς τὰ ἄκρα ἀποκεκροσμένη ἐπιγραφὴ αὕτη.

† Θ̄ ΧΑΡΙΤΙ ΙΝΔ ΙΒ̄ ΒΑCΙΛΕ[ΥΟΝΤΟC] ΑΝΑCΤΑ-
CΙΟΥ CΥΝΕCΤΗ Η [ΜΟΝΗ] | ΤΟΥ ΟCΙΟΥ ΠΡΟCΚΑΙ
ΕΠΙCΚΟΠ[ΟΥ] ΓΕΝΑΜΕΝΟΥ ΤΗC ΜΑΡΩΝ ΦΙ. . | ΕΚ
ΤΟΥΤΟΥ ΤΟΥ ΜΟΝΑCΤ[ΗΡΙΟΥ] ΙΩΑΝΝΗΝ | ΤΟΝ
ΑΥΤΟΥ ΜΑΘ[ΗΤΗΝ]. | ΙΝΝΟΚΕΝΤΙΟΥ. ΑΝΕΚΤΙCΕΝ
ΘΚ ΘΕΜΕΛΙΩΝ ΤΗΝ ΜΟΝΗΝ Α ; . . .

(¹) Γεδεών Πατρ. Πίν. σελ. 464.

(²) Παβλ. Πατριογ. τόμ. Ε' σελ. 328.

Αυτοκράτορας ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀναστάσιος ἔχομεν δύο, ἦτοι Ἀναστάσιον τὸν Α' (491—518) καὶ Ἀναστάσιον τὸν Β' Ἀρτέμιον (713—716) ἡμεῖς νομίζομεν, ὅτι ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἀνήκει εἰς τὴν ἐποχὴν Ἀναστασίου τοῦ Β'.

Γ.—Ἡ Ὁδηγήτρια.

268. — Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου IC XC O ΠΑΝΤΟ-
ΚΡΑΤΩΡ

βοηθός γε | νοῦ ΚΕ (Κύριε) IV (Ἰησοῦ) | ΧΕ (Χριστῆ) τοῦ δοῦ | λου
σου Γεωρ | γάκη καὶ | Μανουήλ ἱερέος

269. — Ἐπιθεωρεῖ τῆς αὐτῆς εἰκόνας

1777 ἀπρ.

1757 . . . 25

1777 αὐγούστου πρώτη Θεοῦ πρόσωπον νά μη ἦδῃ ἐν λάβῃ γρ 1800
κε ἔεν σταθῆ ἴστων λόγος του καὶ ἔχη την Παναγίαν | μάρτηρα.

Προφανῶς πρόκειται περὶ εἶδος συμβολαιογραφικῆς πράξεως, δι' ἣν τίθεται μίσθους ἢ Ὑπεραγία Θεοτόκος, τοῦτέστι διὰ τῆς πράξεως ταύτης ὑποχρεοῖ τὸν λαβόντα 1500 γὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑπόσχεσίν του.

270. — Ἐπὶ τῆς εἰκόνας ΜΗΡ ΘΒ Η ΟΔΗΓΗΤΡΙΑ

1777 ἔτος μηνι αὐγούστῳ.

Ἐν τῷ ναῷ εἶδομεν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ΜΗΡ ΘΒ Η ΚΟΣΜΟΣΩΤΗΡ, περὶ ἣν εἰκονίζονται οἱ 12 Ἀπόστολοι, ἔργον τοῦ 1500—1600.

271. — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Κυπριανοῦ, ἔργον μαλ-
λον καλῆς Βυζ. τέχνης

Τῶν λυτροποιῶν τῇ δόσει ἐπαξίως | ἐξωγράφισται ἡδε εἰκὼν ἀρ-
τίως | εἰς ἀντίλεψιν ὧν ἔφυν τζουκαλλάδων | λύσειν τε δεινῶν καὶ πονη-
ρῶν σκανδάλων. | Μόσχου δὲ ἡ χεὶρ γράψαι ταύτην ὡς πέλει | νέος μα-
θητῆς καὶ ὑπουργέων θέλει | ἐν ἔτει σωτηρίῳ ἀφοῦ (1778) ἐν μηνι Φευ-
ρουαρίῳ.

272. — Ἐν τῇ δεξιᾷ πτυχῇ διπτύχου ἱεροῦ τριμύρφου (1)

ΚΥΡ ΜΕΓΑΛΒ

(1) Περὶ. ἐπιγρ. ἀριθ. 204.

ΙΑ'.— Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι.

273.— Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίον εἰκονίζονται ἐπὶ θρόνον

IC XC } Ἔργα συνήθους τέχνης τοῦ 1700.
MHP Θ8 }

274.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῶν δώδεκα Ἀποστόλων

διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τοῦ Κυρ Ἀποστόλη ἀψή (1788)

275.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἔργον συνήθους Βυζ. τέχνης

+ δαπάνη Κυροῦ τοῦ Νέτου Δημητρίου.

Πόνος δ' ἀμαθοῦς Σεραφεῖμ τοῦ ἐκ Νέου ἀψκή (1728)

276.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἔργον περίπου τοῦ 1600

+ δεήσις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Ἰωάνναφ ἱερομονάχου.

277.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Βλασίου

δεήσις τοῦ δούλου σου | Ράλη σὺν τῆς συμ | δεί | ας καὶ τῶν τέκνων ἔτους 1709 ἰουνίου 22.

278.— Ἐπὶ τῆς θύρας τῆς Προθέσεως, ἐφ' ἧς ἡ Σύναξις τῶν Ἀρχαγγέλων

+ διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τοῦ εὐσεβεστάτου κυρ Γεωργιούδη Δημητρίου ἀψξζ' (1767) ὀκτωβρίου κ'.

Ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ ἱεροῦ συνθηρόνον εἴρηται βιθμῆς στανουπόπορος, ἐφ' ἧς νῦν πατεῖ ὁ ἐπίσκοπος.

ΙΒ.— Ἁγιος Ἀθανάσιος. Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εὔρηται ἀρχαῖον χριστιανικὸν θωράκιον.

Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίον

IC XC } Λόγον ἄξια ἔργα τοῦ 1760.
MHP Θ8 }

279.— Ἐπὶ τῆς εἰκόνας τοῦ IC. XC.

ΕΛΑΧΗ } Τ' (τῶν) ΖΩΓΡΑΦΟΝ
ΓΟΣ } ΔΜΤ (=Δημήτριος)

280.— Ἐν τῇ παραπλήρῳ γυναικονίτιδι δεξιᾷ ὑπὸ εἰκόνα τῆς Θεοτόκου.

δεήσις τῆς δουλῆς τοῦ Θεοῦ Ράλη ΝΗΝΟΛΙ (=Μανόλι) τζάμη ἐπὶ ἔτους αχξ (1660).

Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εὗρηται ἀρχαῖον χριστιανικὸν θωράκιον.

ΠΓ.— Ἡ Φανερωμένη. Ὑπόγειος ναὸς ὑπὸ μέγαν βράχον. (8,65 × 4,50).

Ἐπὶ τοῦ εἰκονοσασίου

IC XC ἔργον σύγχρονον ἀνάξιον λόγον

MHP ΘΒ ἀργυρένδυτος τοῦ 1700

Ἐξωθεν τοῦ ναοῦ τούτου φαίνεται λαμπρῶς διαγραφομένη ἡ Σαμοθράκη καὶ αἱ ὑψηλαὶ κορυφαὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

ΙΔ.— Ὁ Προφήτης Ἡλίας.

281.— Εἰς τὸ ὑπέρθυρον.

$$\begin{array}{c|c} 1 & 7 \\ \hline 4 & 1 \end{array} = \text{η} \ 1741$$

282.— Ἐπὶ τοῦ εἰκονοσασίου

IC XC }
MHP ΘΒ } (ἀπλῶς) ἔργα συνήθους τέχνης

283.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου.

δέησις τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ Νικολάου.

284.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος

+ δέησις τῆς δούλης τοῦ θεοῦ Κακούδινας.

285.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν

διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν τιμιωτάτων γουναράδων ἀφ᾽ (1760).

286.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου

+ διὰ συνδρομῆς τοῦ τιμιωτάτου κύρ Ἀγγελουδά ἀφ᾽ (1766) φευρ. κβ.

287.— Ἐπὶ τῆς θύρας τῆς Προθέσεως ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς ἐκπτώσεως τοῦ Ἑωσφόρου, ἔργον σύνθητες μᾶλλον καλὸν

καὶ τῆς παρούσης εἰκονήστοριογραφος Βάλης τοῦ ζωγράφου Αἰνίτης ζωγράφος ἀφ᾽ (1784) φευρουαρίου κ'.

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Προθέσει ἐπὶ διπτύχον εἰκονίζεται ἡ Ἁγία Ματρώνα

ΙΕ'. — "Αγιος Δημήτριος. Ναός μονόκογχος (ἢ κόγχη πεντάπλευρος).

288. — Εἰς τὸ ὑπερήθρον τοῦ νάρθηκος

1815 απρ. 2 Ἀρχη | τέλος ἠκτωνῶνρη 15.

289. — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ι. Χ. ἔργον τοῦ 1859 ἀνάξιον λόγον

χειρ Δημητρίου.

290. — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἔργον τοῦ 1750

χωρ τοῦ εὐτελοῦς Κυριακῆ.

291. — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, περὶ ἣν οἱ προση-
ται, κάτω δὲ ἡ Κοιμησις, ἔργον ἀλλοῦ καλῆς αὐστηρᾶς Βηζ.
εργης

Ἐτελειώθη ἡ παρούσα τῆς παναρχάντου Δεσποίνης Θεοτόκου εἰκὼν τῆ συνδρομῆ τοῦ πανοσιωτάτου προηγουμένου κύρ Διονυσίου ἐκ τῆς Ἄνδρου το ἐπῆκλει Μπαλί αψπδ (1781) μαρτίου α' χειρ δε Κυριακῶς τοῦ Γεωργίου Μαυρίτη (:) τοῦ κύρ Ἀνέστη.

292. — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Γροῦωνος, ἔργον ἀνά-
ξιον λόγον

Διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν εὐλογημένων Ἀμπελοργῶν
χειρ Νικηφόρου Ἱερ(ο)μονάχου) 1816.

293. — Ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ι. Χ.

ἄλος γλυκασμος Σῶτερ εἶ καὶ ψιδρῶτης αψος^ω (1776).

294. — Ἐπὶ τῆς ὀραίας ξυλογεγλυμμένης πύλης

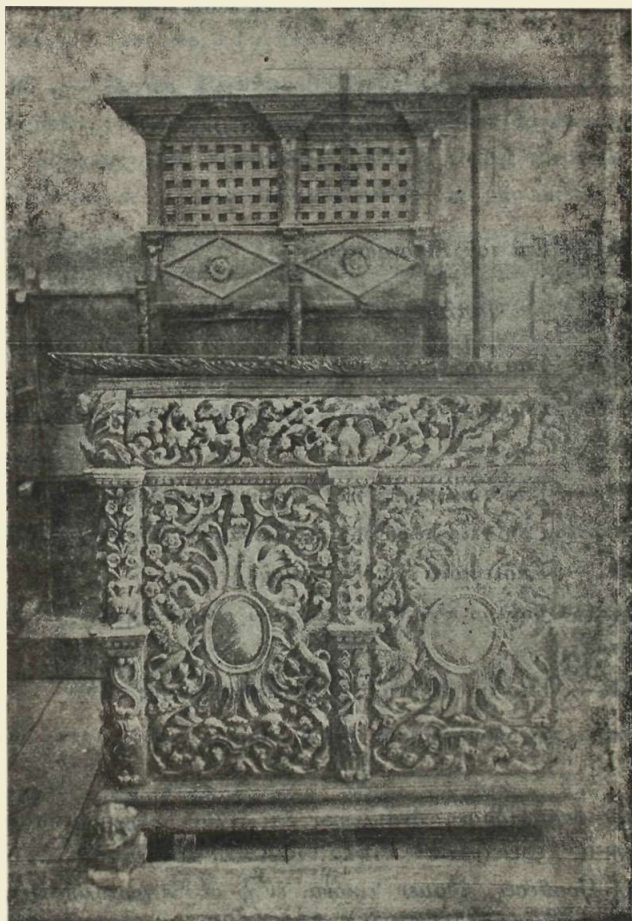
1858

ΟΚΤΟ

ΒΡ1 25

Ἐξοχον τὸ ἐπιτροπικὸν πιαγκάριον τοῦ ναοῦ μετὰ δύο στασιδίων
φερνόντων ὀραῖον ξυλογεγλυμμένον πλεετὸν κόσμημα. (φωτογρ.
ἀποτ. 3428 εἰκ. σελ. 25).

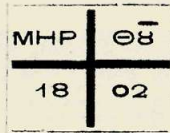
Ἐν τῇ ἀγγλῇ ἐπὶ τοῦ ἑδάφους εἰδομεν σντηρίμματα διαστύλων.

Παγκάριον μετὰ δύο σταθιδίων φερόντων ὥραιον
ξύλογεγλυμένον πλεκτὸν κόσμημα ἐν τῷ ἐν Αἴνῳ ναῶ
τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. (σελ. 24).

177.—**Ἡ Κεχαριτωμένη.**

295.— Ἐπὶ τοῦ ὑπερθύρου τῆς αὐλαίας θύρας

296.— Ἐπὶ τοῦ Εἰκονοστασίου

ΙC X C	}	(ἀπλῶς) ἀνάξια λόγου ἔργα.
ΜΗΡ ΘΒ		

297.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων

λέησις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Ἀποστόλη προσκυνητοῦ αωι
(1808) ἀγ'. ιε'.

298.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου

1808 Μαρτίου 30 χεῖρ Δωροθέου ἱερομονάχου ἐκ τοῦ χαπγλ.

299.— Ὑπὸ εἰκόνα τῆς Θεοτόκου

δέησις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Ἰωάννου προσκυνητοῦ) εἰς τοὺς
αψξς' (1768).

300.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Μεταμορφώσεως

+ δέησις τῆς δούλης τοῦ Θεοῦ Μαρίας αψοδ (1774) Μαρ-
τίου κθ'.

Ἐν τῷ ναῷ εἶδομεν ἀνάγνωτον ἐπὶ ξύλον κεχρωματισμένην
εἰκόνα ΜΗΡ ΘΒ Η ΤΡΥΦΩΤΙCΑ=ἡ Τρυφώτισα.

Ἐν τῇ Προθέσει εἶδομεν εἰκόνα, ἐν ἣ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος
καὶ Παῦλος εἰκονίζονται αἶροντες Ἐκκλησίαν.

Ἡ Ἁγία Τράπεζα μετὰ κιβωρίον φέροντος πέντε θολίσκους.

Ἐν τῷ ναῷ ταύτῃ εἶδομεν ἀσύνηθες στιχάριον ἀνοῖγον ἐκ τῶν
ἐμπροσθεν.

Τὸ Εἰκονοστάσιον περιέχει μέγαν πλοῦτον ξυλογλυπτικῆς τέχνης.

Τὸ ἐν τῷ ναῷ ἐπιτροπικὸν ἱερὸν ἔργον λαμπρῆς τέχνης, ὑπο-
δεέστερον ὅμως τοῦ ναοῦ Ἁγ. Δημητρίου.

301.—'Επί τοῦ κωδωνοστασίου ἐπὶ λίθου

ἐκ θεμελίων | κωδωνοστάσιον | ἐπὶ ἐπιτροπῆς | Ἀγγελῆ Ἰω.
καὶ Στέργου 1865 Μρ. 8 (=Μαρτίου 8)*.

ΙΖ'.—'Αγία Τριάς. Ναὸς ὑπόγειος (μνκ. 7.60×3.10).

Ἐξωθεν τούτου παρατηρήσαμεν συντριμματα ἀρχαίου χριστιαν. ναοῦ καὶ ὠραιότατον διαστύλον (ῥψ. 0,97). Εἰς τὸν ναὸν τοῦτον καταβαίνομεν δι' 11 βαθμίδων καὶ οὗ τὸ ὑπὸ γῆν βάθος ὑπελογίσαμεν περὶ τὰ 4 μέτρα.

Ἐν τῷ ναῷ διεσώθη ἡ χρῆσις τῶν ἀρχαίων διαστύλων (ῥψος 2.10). Δεξιᾷ δὲ καὶ ἀριστερᾷ τοῦ ναοῦ, διεσώθησαν ἰάφοι τὸ εἶδος *Arcofolia*. Εὗρομεν δὲ καὶ πωρὶνὴν πλάκα (1.70×0,79) ἐφ' ἧς σταυρὸς ἐκ σαρχοφάγου. Ὡσαύτως ἐν τῷ ναῷ διεσώθησαν λείψανα ἐφ' ὧν ἦσαν γραφῶν ὡς ἐν τῷ ἱερῷ βήματι ὁ Ι. Χ. ὁ Πρόδρομος. κλπ.

ΙΗ'.—'Εν τῇ ἀλλῇ τῆς Ἀγίας Τριάδος εὑρηται ἕτερος ἡμιπρωμένος ναός, ἐφ' οὗ ἐπὶ πύρου λίθου

ΑΓΙ		Α
ΤΡΙ		ΑC
Δ		Ι

ΙΘ'.—'Ο Ταξιάρχης. Ναὸς Η' αἰῶνος

'Επὶ τοῦ εἰκονοστασίου

IC XC ἔργον τοῦ 1700.

ΜΗΡ Θ8 Η ΕΛΘΟΥCΑ ἔργον τοῦ 1847, ἀνάξιον λόγον.

Κ'.—'Αγιος Κωνσταντῖνος. Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου

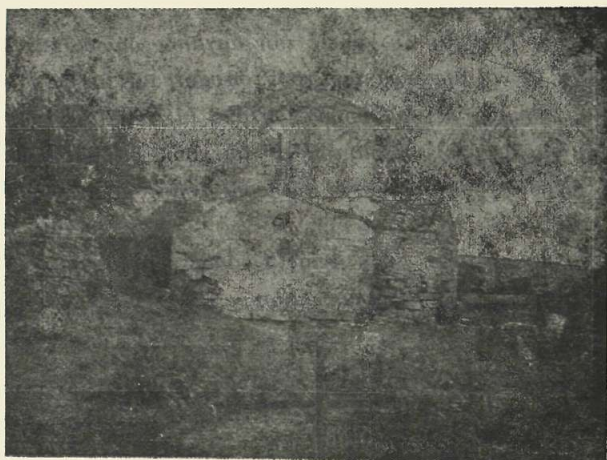
IC XC Ο ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΩΡ } σύγχρονα ἀνάξια λόγον.
ΜΗΡ Θ8 (ἀπλῶς)

Ἐν τῷ ναῷ τούτῳ οὐδὲν λόγον ἄξιον εἶδομεν πλὴν κρηπιηγίου ἰδιορρυθμον ἐπὶ τῆς ἁγίας τραπεζῆς, καὶ μιᾶς ὀστρακογεγραμμένης βάσεως σταυροῦ.

ΚΑ'.—**Ἁγία Μαρίνα.** Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου

IC XC . }
MHP ΘC } Ἔργα σύγχρονα ἀνάξια λόγον.

ΚΒ'. — **Ὁ Ἅγιος Εὐπλοῦς** (ἤδη ὀθωμανικὸς τεκὲς **Γιονουῦζ μπαμπά**), ναὸς ὅμοιος πρὸς τὸν ἐν *Ραβέννη* ναὸν τῆς *Gialla Placidia* (φωτ. ἀποτ. 3430. *Εἰκ.* σελ. 28).

Ὁ ἐν Αἰνῶ εἰς **Τζαμίον** (τεκὲ **Γιονουῦζ μπαμπά**)
μεταβεβλημένος ναὸς τοῦ Ἁγίου **Εὐπλοῦ**. (σελ. 28).

ΚΓ'. — **Ὁ Ἅγιος Κωνσταντῖνος** (νῦν **Τζαμι**)
ἔχων σχῆμα σταυροῦ. Ἐν τούτῳ διασώζεται μέγα λαμπρὸν κάτω
μέρος διαστέλλον, καὶ ἕτερον μετὰ μεγάλης κοιλότητος τεμάχιον
εἰς δύο κεχωρισμένον, ὅπερ πιθανῶς ἦν βάσις τοῦ Ἅμβωνος.
Τὰ τοῦ ναοῦ κιονόκρανα οἱ **Τούρκοι** ἐπέχρισαν ἀσβέσιω.

Ὁ ναὸς φέρει εἰς τὸ ἔδαφος μεσοθύρια πολὺν μεγάλη. Ὁ **Τουρ-**
κικὸς ἄμβων (**Μενμπέρ**) φέρει θωράκια τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας.

ΚΔ'.—**Φρούριον** ἔξωθεν τῆς θύρας εἴρηται ἀνάγλυφον
μιοπιῶν καὶ φάτινωμα **λεσβιακοῦ** κοσμήματος μετὰ **λίαν λεπιτῆς**

τέχνης χορδῆς ὡς τοιαύτη σώζεται ἐν τῇ αἰθοίᾳ τῶν σαρκωσά-
γων ἐν τῷ Ἀθήνησι Ἐθνικῷ Μουσείῳ.

302. — Ἐπὶ τοῦ φρουρίου ἐπὶ λίθῳ λευκοῦ μαρμάρου

† ΔΙΑ ΤΟΥ ΛΙΒΑΔΑ
ΡΙΟΝΙΩΑΝΟΝ
ΚΑΙ ΜΑΝΟΥΗΛ
ΤΟΥ ΑΓΓΕΛΟΥ

✠
ΒΛ ΣΥΠΙ

303. — Ἐπὶ πύργῳ τετραγώνῳ, συνεχομένῳ μετὰ τοῦ
φρουρίου ἄνω ἐπὶ μαρμάρου, ἐφ' οὗ ἐπὶ μὲν τοῦ ἡμίσεως φολι-
δοῦτον ζόσιμημα ἐπὶ δὲ τοῦ ἑτέρου ἡμίσεως περιστῶς λέων, ἀνα-
γινώσκειται

+ CIƆCCCLXXXV (= 1485 + DIC +

PRIMO + MARCII

304. — Ἐπὶ τοῦ ΒΔ τείχους τοῦ φρουρίου ἐπὶ ἀρχαίας
πλακῆς, ἐφ' ἧς στανθὸς εἴρηται, ἀμυδρῶς ἀναγινώσκειται ἡ χρο-
νολογία

ΕΤΟΥΣ ΓΡΚΕ (6925—1417)

305. — Ἐπὶ τῆς Βορείου πλευρᾶς τοῦ φρουρίου ἐπιτετοιχι-
σμένον σῦντριμμα ἀνεστραμμένης ἐπιγραφῆς χριστιανικῶν χρόνων

ΓΕΝΕΙΓΑΛ
· · · · ·

306. — Ἐπὶ τῆς Βορείου πλευρᾶς τοῦ φρουρίου

† ΠΑΡΑΣΤΕ ΚΑ | ΜΕΝΟΣ ΔΗΓΗΤΡΙ | ΑΝΟΣ Ο
ΤΡΙΜΩΝ | (μεθ' οὗ ἔπονται δύο σειραὶ χρονιογραφικαί, εἶτα δὲ)
ΕΤΟΥΣ ΓΡΛ (6930—1422)

307. — Ὡσαύτως ἐπὶ τοῦ φρουρίου

ΚΟΜΗΝΟΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

ΕΤΟΥΣ | [ΓΡ] | ̅ (= 6916—1408)

308.— Ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τοῦ φρουρίου

† MCCCCXIII DIE PRIMAGUSTI

[=1413 ἡμέρα πρώτη Ἀγούστου]

ΚΕ'.— **Βιβλιοθήκη.** Ἐν ταύτῃ εἶδομεν Ἐδαγγέλιον τοῦ 18' αἰῶνος ἑλλιπὲς ἐν ἀρχῇ καὶ τέλει, γεγραμμένον διὰ μεγάλων χαρακτήρων μετὰ μικρᾶς καὶ βραχυτάτης παρασημαντικῆς τοῦ ἤχου.

309.— Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ ἄνω τῆς θύρας ἀνέγραμμεν

Η ΑΘΗΝΑ

ΨΥΧΗΣ ΙΑΤΡΕΙΟΝ

ΚΖ'.— Ἰδιωτικοὶ οἴκοι.

310.— Ἐπὶ τοίχου

2	A
	P
I	

311.— Ἐπὶ ἰδιωτικοῦ οἴκου χήρας Γρηγορίου Χαριλάου

IC	XC
Φ X	Φ Π
NI	KA
X T	KX
Π	Γ
X	X
ΜΑΙ	α
8	
1789	

Φ[ῶς] X[ριστοῦ] Φ[αίνε] Η[ἄοι]

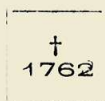
T[όπος] K[ρανίου]

Π[αράδεισος] Γ[έρονε]

X[ριστός] X[ύρον] X[ριστιανούς] X[αρίζε]

312.— Ἐν τῷ ἰδιωτικῷ οἴκῳ τοῦ Ζ. Γ. Εὐσταθίου ἐπὶ διαζώματος φυλλομίτων

313.— Ἐν ἑτέρῳ ἰδιωτικῷ οἴκῳ ἐπὶ πάρον λίθον

314.— Ἐπὶ ἑτέρῳ ἰδιωτικοῦ οἴκῳ

ΚΖ'.— Μῦθοι. Εἰς τοὺς μύλους εὗρομεν συντριμμάτῳ δι-
στύλῳ Θ' αἰῶνος καὶ τεμίχιον ἄμβωνος καὶ θωρακίων. (')

(') Μικρὸν δὲ ποῖν ἢ ἀναχορήσω. ἐν μέσῳ τῶν ἀλείρων ἐρειπίων καὶ συν-
τριμμάτων τῆς ἀρχαίας Αἴνου, ὡς τις Ἱερειάς, καθήσας, ἔγραψα ταῦτα :

ΤΑ ΕΡΕΙΠΙΑ ΘΡΗΝΩΔΟΥΝΤΑ

Διέρχομαι τὰ ἐρείπια καὶ τὰ τείχη τοῦ φρουρίου τῆς Αἴνου.

Ἀκούω τὰς ἀπὸ τῶν διαφόρων πέτρων ἐξερχομένας φωνάς καὶ κυ-
ριολεκτικῶς σπαράσσεται ἡ καρδία μου ἐπὶ τοῖς θοήνοισι καὶ ταῖς οἰκωγαῖσι.

Ὡ! δὲν μὲ βλέπετε ἐμεῖ, φωνάζει μέγας λίθος, ὅτι εἶμαι μετ' οὐχ τῆς ἀρ-
χαιοῦ ναοῦ : Δὲν βλέπετε ἐκ τοῦ μεγέθους μου τίνα μεγαλοπρεπέστατον
ποτὲ ναὸν τῆς ἀρχαιότητος κατεκόσμου :

Ἄλλ' ἐμὲ, ὡραῖον φάτνωμα μετὰ λεσθιακοῦ κοσμήματος φέροντος λε-
πτεπιλέπτως ἐξεργασμένην τὴν χορδὴν μὲ παροῶτε : Δὲν ἐστέγαζον ἐγὼ
σοφὰς κεφαλὰς ἀρχαίων ἰεροφαντῶν Ἑλλήνων, καὶ ὑψηλὰ ὑπερφάνως
ἰστάμενον. ἐφανταζόμεν ποτὲ, ὅτι θὰ μὲ μετεχειρίζοντο ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ
Ἁγίου Γρηγορίου ὡς γούρναν, ὅπως πίνωσι τὰ ζῶα, ἢ ἐμὲ, λέγει ἕτερον
ἡμῶν τεθραυμένον φάτνωμα, ὅτι συντετριμμένον θὰ κατελογιζόμεν ποτὲ
ὡς λίθος κοινὸς μετὰ τῶν λοιπῶν ἀξέστων λίθων, ὡς κοινὴ μεταξὺ τῶν
ἄλλων πέτρα εἰς τὴν αὐτὴν γραμμὴν μετ' αὐτῶν ἰσταμένη ὡς βάνασος
ὕλη οἰκοδομήσιμος :

Ἄλλ' ἐγὼ, ἥτις ποτὲ ἤμην ἱεροῦ ἄμβωνος θωράκιον ἐφαντάσθην ποτὲ
ὅτι θὰ ἐντετειχιζόμεν ὑψηλὰ εἰς τείχη φρουρίου καὶ ὅτι θὰ ἐκάθητο ἐπ' ἐμοῦ
βεβηλοῦντα μετὰ τὰ ἄγρια τοῦ τόπου ὄρνεα :

Ἄλλὰ μήπως ἡμεῖς, τὰ ἱερά ταῦτα διάστυλα διὰ μέσου τῶν δροσίων
διεσταυροῦντο τὰ εὐτεβέστερα βλέμματα τῶν προσευχομένων χριστιανῶν
ἐφαντάσθημεν ποτὲ τὴν νῦν βεβήλωσιν :

Ἄλλὰ ἡμεῖς, τὰ κίονα κίονα, ὕψηλὰ ἐπὶ λαμπρῶν κίονων ἱστῶμεν, τιμὴ καὶ δόξα τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Αἴνου, ἐφ' ἡντάσθημεν, ὅτι ἠθέλωμεν χρησιμποιηθῆ ὡς καθήκοντα εἰς τὰς ὕλας ἢ ὡς ἄπλοοὶ λίθοι οἰκοδομῆς :

Φρικτὴ, φρικτὴ δὲ ἡμᾶς τὰς Ἐπιγραφὰς φωνοῦσι τὰ φωνήεντα ταῦτα μάστιχα μίαν ἡσυχον προῖαν ἀφ' ἡντάσθημεν ἐκ τῶν κόλπων τοῦ ὄρους, ὅπου ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς Δημοκρατίας βιβλίαι ἐκοιμώμεθα ἡμᾶς μετέπειρον εἰς τὴν προπεύουσαν μετὰ ποταμῆς, καὶ φιλοφρονος προσόχῃ· καὶ ἐν ᾧ ὁ κύριος μάστορος Κώστας ἐνέγραψεν ἐφ' ἡμᾶς τὰς ὠραίας ἱστορικὰς ἐπιγραφὰς Δημητρίου τοῦ ξένου τοῦ Αὐγουσταρῆκη ἢ καὶ τὴν τῆς ἐπι τῶν χρόνων τοῦ Ἀναστασίου Μονῆς ὁ Μητροπολίτης, ὅλοι οἱ λόγιοι, ὅλοι οἱ εὐγενεῖς διήρχοντο πρὸ ἡμῶν ἐπαινοῦντες ἡμᾶς ὅτι εἴμεθα πᾶντοὶ λευκοὶ καὶ καθαροὶ λίθοι, καὶ ὑπεροφάνως ἤχοομεν τοὺς ἐπαινοὺς τούτους καὶ ἀπὸ ἀψύχων τοῦ βουνοῦ λίθων ἐγενόμεθα ἑυψυχοί, ὠραία ζῶσα εἰς κίονα ἱστορία τοῦ τόπου, διακεστέρα τῆς ζωῆς τῶν κυρίων ἡμῶν, ἐν ᾧ ἡμεῖς ἐνομιζόμεν ἐκυτὰς ἀσφαλῆς τοῦλάχιστον, ὡς φερούσας τὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου, ἐφ' ἡντάσθημεν ποτὲ ὅτι θὰ ἤκρωτηριάζομεθα βραχύτως, ὅτι θὰ περιφρονούμεθα καὶ δίκην κοινῆς οἰκοδομησίμου ὕλης θὰ εἴμεθα εἰς τὸν πόρον μετὰ τῶν λοιπῶν κοινῶν πετρῶν τοῦ φροσίου :

Ἄλλ' ἐμὲ, ἤτις διακόζω τὸν Ἰωάννην Λιβαδόριον καὶ Μανουὴλ τὸν Ἄγγελον μ' εὐριτκτετὴ ἀίαν τῆς θέσεώς μου ἐνταπειχιμένην εἰς ἀθέκτον γωνίαν τοῦ φροσίου !

ὦ! θεῖνοι! ὦ! κοπετοὶ! ὦ! δάκρυα! Ἀληθῶς οἱ θεῖνοι τῶν ἐρείπιων εἶναι πολὺ μεγαλιέτεροι καὶ συγκινητικώτεροι τῶν θεῖνων, οὕς ἀκούομεν ἐπὶ τῶν ὀλίγων συγχρόνων ἡμῶν θητηῶν !

Οἱ θητηοὶ φίλοι μας ἀντιπροσωπεύουσιν ἄτομα, οἰκογενεῖς ὠριμένων 50 ἢ 100 ἐτών, ἐν ᾧ τὰ ἐρείπια ἀντιπροσωπεύουσιν κίονων ἐθνικῆν ἱστορίαν, μεταβολὰς θρησκευματος, μεταβολὰς Κυρίων, μεταβολὰς ἐθνῶν, μεταβολὰς τέκνων καὶ φρονημάτων.

Ἐν Αἴνῳ τῇ 28 Αὐγούστου 1902.

Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ εὐτυχῶς κατὰ τὴν ἀφίαν ἡμῶν ἐξῆ εἰς τῶν εὐγενεστάτων ἀπογόνων τῆς παλαιᾶς ἀρχοντίας, ὁ νῦν ἐν μαζαριστοῖς Συρόπουλος, οὗ ἡ παρουσία ἀνεβίβαζεν ἡμᾶς εἰς τοὺς ἐνδόξους χρόνους τῶν ἀρχαίων κατοίκων τῆς ἀρχοντικῆς Αἴνου.

Γνωστὸν δὲ ὅτι ὁ ἀκολοιθῆσας τὸν Πατριάρχην Ἰωσήφ εἰς τὴν ἐν Φλωρεντίαι Σίνδορον ἐκαλεῖτο Σίλβεστρος Συρόπουλος, μέγας Ἐκκλησιάρχης καὶ δικαιοφύλαξ. Κατήγετο ἄρα ἐξ Αἴνου ;

Εὐχάριστον δὲ καὶ ποιήσορον σήμερον, ὅτι ἐν μέσῳ τῶν κατοίκων αὐτῆς ζωοῖσι οἱ ἐρχόμοι ἐνπατριδαί κ. Αχ. Νιώτης καὶ Ερμμανοῦλ καὶ ὁ ἐξ Ἀμφίσσης ἐπιστόμων ἱατρός κ. Σημ. Καβούρης, ἀνὴρ ὀέκτης καὶ πατριώτης, πρὸς ὃν ἡ ἡμετέρα Ἐταιρεία, καὶ προσωπικῶς ἡμεῖς, ἀπείρους χάριτας ὁμολογοῦμεν διὰ τὰς ὁδηγίας καὶ ἐνδοκίας, ἃς παρέσχεν ἡμῖν κατὰ τὴν ἐν Αἴνῳ διατριβὴν ἡμῶν. Ἡ Πατρίς, δικαίως σεμνῶνται ἐπὶ τοιοῦτον καλῶ αὐτῆς τέκνον.

Σ Κ Α Λ Ω Τ Η

Μονή Σκαλωτής.— Διὰ μέσου τῶν καθαρῶς Ἑλληνικῶν χωρίων Μαΐστρου καὶ Ἀμυγδαλιᾶς, δίωρον περίπου ἀπὸ τῆς Αἴνου, τῇ 26 Αὐγούστου 1902 ἐπεσκέφθημεν μετὰ τοῦ ἐξόχως λαμπροῦ ἱατροῦ κ. Σ. Καβούρη τὴν Μονὴν Σκαλωτής, σταυροπηγιακὴν Μονὴν μὴ ἔχουσαν εἰμὴ ἓνα καὶ μόνον, ἱερομόναχον, τοῦτον καὶ Ἡγούμενον.

Ἡ Μονὴ ἐκτίσθη ἐπὶ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ τοῦ Α'. (1081—1118) ἢ ἐπὶ τοῦ Β'. (1180—1183).

Ἐξωτερικῶς ἡ Μονὴ ἐκτισμένη διὰ μεγάλων ἰσοδομικῶν πωρῖνων λίθων, φέρει τὴν ὄψιν φρουρίου μᾶλλον ἢ Μονῆς (φωτ. 3431), εἶδος οἰκοδομῆματος ἀγνώστου ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς. (Ἐσωτερικὸν τῶν αὐτῶν τῆς Μονῆς ἰδὲ φωτογ. 3432, 3433).

315.— Ἐπὶ τοῦ ΒΔ μέρους, ὅπερ ἐστὶ καὶ ἡ κυρία τῆς Μονῆς πρόσοψις ἀναγινώσκομεν ἐπὶ τοῦ τείχους

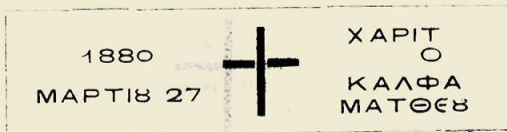
ἔτους ζϛμ

ἦτοι

ἔτους ζϛμ (7140=1632)

κατωτέρω δὲ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης εὑρηται ἑτέρα πλὰξ φέρουσα πάλιν τὸ αὐτὸ ἔτος.

316.— Εἰς τὸ ὑπέρθυρον ἐπὶ λευκοῦ μαρμαρόν

317.— Ἄνω ταύτης

ΜΗΡ ΘΒ
ΚΟΜΙΝΑΙ (ΚΟΜΙΝΕ)
ΔΒΚΑ ΚΟΜΝΗΝΟΥ

ὑποδηλοῖ τὸν κτήτορα Κομνηρόν, ὡς κατωτέρω δηλοῦται καὶ ἐκ τοῦ ἀπὸ τῆς Μονῆς ἀφαιρεθέντος κτητορικοῦ σταυροῦ.

318.— Ἐπι ἑτέρας πλακῶς

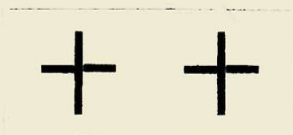
ΑΘΚΣ ΕΤΟΥΣ = 1826 (:)

319.— Ἐπι ἑτέρας πλακῶς

Δ	Μ	
Α	Ν	
ΕΤΟ	Σ	17 60

= Δαμιανὸς 1760

320.— Ἐπι τῆς βορείου δὲ γωνίας τοῦ τοίχου εὑρηται δύο σταυροὶ

321.— Ἐπι τῆς αὐτῆς πλευρᾶς

ῙC	Χ̄C
ΝΙ	ΚΑ

ΕΤΟC 1760

322.— 'Υψηλότερον

323.— 'Επί τῆς νοτίου πλευρᾶς

'Η Κοίμησις τῆς Θεοτόκου (').—*Ναὸς τῆς Μονῆς Σκαλωτῆς.*

(') Ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ, κατὰ τὴν νύκτα 14—15 Ἰουνίου 1902 ἐχειροτονήθη Μητροπολίτης Σκοπίων ὁ παλαιὸς ἡμῖν ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν γινώσκος Φιρμιλιανός, οὗ γνωσταὶ αἱ πικραὶ τοῦ βίου. Καθ' ἃ δὲ εἶπον ἡμῖν ὁ Φιρμιλιανός συνοδευόμενος ἐκ Θεσσαλονίκης ὑπὸ τοῦ Ρώσσου καὶ Σέρβου προξένου μετὰ τῶν διεσπασμένων αὐτῶν ἔφθασαν εἰς Δεδέαγρτα, ὅπου ἀνέμενον αὐτὸν πάλιν ὁ ἐν Ἀδριανουπόλει Ρώσσοσ προξένος. Αὐθωρεὶ δὲ πάντες μετὰ τοῦ Ἑλληνος προξένου διὰ πλοιαρίου ἀνεχώρησαν εἰς Αἶνον καὶ ἐκεῖθεν αὐθωρεὶ δι' ἀμαξῶν μετέβησαν εἰς Σκαλωτῆν, ἔνθα ἔφθασαν 8 μ. μ. καὶ ἔνθα ἀπὸ τῆς 13 Ἰουνίου ἡμέρας Πέμπτης ἀνέμενον ἐκ Κων/πόλεως ἐπίτηδες ἀφιχθέντες, ὁ Χίου, ὁ Βοδενῶν καὶ ὁ Λιπίτσης οἱ Συνοδικοί, μεθ' ὧν 2 ἱερεῖς, 2 ἱεροδιάκονοι καὶ 2 κλητῆρες τοῦ Πατριαρχείου.

Τὴν ἰδίαν δὲ ἡμέραν, καθ' ἣν ἀφίκετο ὁ Φιρμιλιανός εἰς Αἶνον, ἤτοι τὴν 14 Ἰουνίου, τὴν αὐτὴν διὰ ξηρᾶς ἀφίκοντο καὶ 10 ἵππεῖς Τοῦρκοι σωματοφύλακες, οἵτινες καὶ συνώδευσαν αὐτὸν μέχρι Σκαλωτῆς.

Τὴν ἰδίαν δ' ἐσπέραν τῆς ἀφίξεως ἐν Σκαλωτῇ, Παρασκευὴν πρὸς τὸ Σάββατον 1 μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἤρξατο ἡ θεία λειτουργία ἀπολύτως συντόμως, λήξασα μετὰ τῆς χειροτονίας αὐτοῦ περὶ τὰ χαράγματα. Παρῆσαν δὲ ἐν τῇ Μονῇ ὁ Ἠγούμενος Σκαλωτῆς Διονύσιος καὶ ὁ Ἅγιος Αἶνου συμψάλλοντες, πρὸς δὲ ὁ Καϊμακάμης καὶ ὁ Ἀστυνόμος μετὰ 8 ἐφίππων καὶ 3 καθβάσιδων τοῦ Ἑλληνος, Ρώσσου καὶ Σέρβου προξένου.

Εἰκονοστάσιον καὶ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ ἰδὲ φωτ. 3433 Α.

ΙC ΧC Ο ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΩΡ Ἔργον περιῖπον τοῦ 1600, αὐστηρῶς Βυζ. τέχνης ἐπιδιορθωμένον.

ΜΗΡ ΘΞ Η ΠΑΝΤΩΝ ΧΑΡΑ Παρὰ τὸν Ι. Χ. ἢ εἰκὼν

Τῷ ἡγουμένῳ ἐδόθησαν ὡς δῶρον 10 εἰκοσόφραγμα ἕτοι 1050 γρόσια. Ἀμέσως δὲ Σάββατον μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, οἱ χειροτονήσαντες Συνοδικαὶ ἀπῆλθον μόνοι εἰς Αἶνον, ὅπου μετὰ 1 ὥρας διαμονὴν παρὰ τῷ ἐκεῖ Μητροπολίτῃ ἀνεχώρησαν διὰ πλοικαζίων εἰς Δεδέαγατς καὶ αὐθημερὸν ἐκείθεν εἰς Κων. πόλιν.

Ὁ δὲ νεοχειροτονηθεὶς Φιρμιλιανὸς μετὰ τῶν προξένων παρέμειναν ἐν τῇ Μονῇ περὶ τὴν 1 ὥραν, λαθόντες κατὰ κλπ. ἔφθασαν δὲ εἰς Αἶνον, πρὶν ἀναχωρήσωσιν οἱ Ἀρχιερεῖς, οἵτινες ἀμέσως εἶτα ἀνεχώρησαν, ὁ δὲ Φιρμιλιανὸς μετὰ τῶν προξένων ἔμειναν γευματίσαντες παρὰ τῷ ἐκεῖ Καϊμακάμῃ. Μ. μ. δὲ τῆς ἰδίας ἡμέρας Σαββάτου ἀναχωρήσαντες διὰ πλοικαζίου εἰς Δεδέαγατς, ἠναγκάσθησαν ἕνεκα φοβερῆς τρικυμίας νὰ ἐπιστρέψωσιν πάλιν εἰς Αἶνον, ὅπου οἱ μὲν προξένοι ἐκοιμήθησαν παρὰ τῷ Καϊμακάμῃ, ὁ δὲ Φιρμιλιανὸς παρὰ τῷ Μητροπολίτῃ, λίαν δὲ πρὸς τὴν ἐπομένην Κυριακὴν ἀνεχώρησαν εἰς Δεδέαγατς.

Ὁ Ἠγουμένος Διονύσιος οὐδεμίαν εἶχε γνώσιν περὶ τῆς χειροτονίας ταύτης, ὅτε ἀφῆκε τῷ ἐνεχειρίσθῃ τὸ ἐπόμενον Πατριαρχικὸν γράμμα :

Ἀριθ. πρωτ. 3975

Τῷ Ὁσιωτάτῳ ἡγουμένῳ τῆς ἐν Αἶνῳ ἱερῆς ἡμετέρας Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Σκαλωτῆς τέκνων ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητῷ.

† Ἰωακείμ ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κων/πόλεως Νέας Ρώμης
καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ὁσιώτατε ἡγουμένε τῆς ἐν Αἶνῳ ἱερῆς ἡμετέρας Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Σκαλωτῆς, τέκνον ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητόν, χάρις εἴη τῇ οὐσίτητι σου καὶ εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ. Ἐγκριθέντος συνοδικῶς ἵνα ἡ χειροτονία τοῦ ἐρηγισμένου Μητροπολίτου Σκολίων κυρίου Φιρμιλιανοῦ τελεσθῇ ἐν τῇ ἐλῶ τὴν ἡγουμενίαν σου Ἰερῶ ταύτῃ Μονῇ, μεταβαίνοισι ἤδη αὐτόσε οἱ ἐπὶ τούτῳ ὀρισθέντες Ἰερώτατοι Μητροπολίται, Χίου κ. Κωνσταντίνος, Βοδενῶν κ. Νικόδημος καὶ Αιτίσης κ. Νικηφόρος μέλη τῆς πρεσβυτέρου ἡμῶν ἱερῆς Συνόδου, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἀναγγέλλεται τῇ οὐσίτητι σου διὰ

τοῦ Προδρόμου καὶ παρὰ τὴν Θεοτόκον ἢ θύρα τῆς Προθέσεως.

324.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς ἁγίας Τριάδος ἔργον συνήθους τέχνης

† Διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τοῦ εὐλογημένου ρουφετίου τῶν φωμάδων κψπγ' (1785) χεῖρ Δημητρίου.

325.— Ἐπὶ ἀργυρενδύτου Εὐαγγελίου

διὰ δαπάνης δὲ Χατζῆ τοῦ Νεικυφόρου διὰ χηρῶς δὲ τοῦ αμαθοῦς Χρησοφᾶ 1748 Ϟς (= ἔτους σωτηρίου).

326.— Ἐπὶ τοῦ ἀναλογίου περίξ δι' ὀσαίτης τέχνης

†	ΕΤΕΛΙΟΘΗ
Ο	
Τ	ΑΝΤΛΑΥΟ

Υ	ΠΟΧΙΡΩ	Ξ	Α	
Θ	Ο	Π	Λ	Β

		Ρ	Ι		
Ε	Ν	Μ	Η	Ν	Ι
		Α	Π		Λ
		Ι	Ο		
Ι	Α	Ε	Τ	Α	Π
					Χ
					Υ

Β	Γ	Ο	
Ε	Τ	Α	Π
Α	Χ	Π	Θ
Ζ	Ρ	Π	Η
(1788=1680)			

ἦ τ ο ι :

Ἐτελιόθη τὸ ἀναλόγιον αὐτὸ ὑπὸ χεῖρὸς Ξαθοπούλου ἐν μηνὶ Ἀπριλίου α' ἀπὸ Χριστοῦ ἔτους αχπθ (1689) (καὶ κοσμογονίας) ζσηη (1788).

τῆς παρουσίας ἡμετέρας Πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς μετὰ τῆς οὐσιώσεως καὶ ἐντολῆς ἵνα ὑποδεξάμενος μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς καὶ εὐλαβείας τοὺς ἐξονομασθέντας ἐκκλησιαστικούς ἀπεσταλμένους συμμορφωθῆς ἀπροφασίτως πρὸς πᾶσαν αὐτῶν διαταγὴν σχετικὴν πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς μεταβάσεως αὐτῶν, ἢ διὰ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς σῆς ὁσιότητος.

αψβ' Ἰουνίου α'.

ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωακείμ

Ἐν δὲ τῷ κώδικι τῆς Μονῆς ἐν σελ. σελ. 110 ἀνεγνωμεν ὡς ἑξῆς τὴν καταστρωθεῖσαν πρᾶξιν :

Ἐπὶ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κ. Ἰωακείμ τοῦ Γ' ἡγουμένουτος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σκαλοτιῆς ἀρχιμανδρίτου Διονυσίου τῆ νυχτὶ τῆς 14 πρὸς τὴν 15 τοῦ μηνὸς Ἰουνίου 1902 πατριαρχικῆ καὶ συνοδικῆ διαταγῆ ἐγένετο ἐν τῷ ναφ τῆς Μονῆς ἡ εἰς ἀρχιερέα χειροτονία τοῦ ἐφηρμομένου Μητροπολίτου Σκοπίων κ. Φερμιλιανοῦ ὑπὸ τριῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων Μητροπολιτῶν

Σημειωτέον ὅτι ἡ ἀπὸ Χριστοῦ χρονολογία 1689 δὲν συμφωνεῖ μετὰ τοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου 7188 ἔτους, διότι τὸ 1689 ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ζρ'ζγ' ἀπὸ κτίσεως κόσμου.

Ἁγία Τριάς. — Ναϊδίον ἐντὸς τῆς Μονῆς Σκαλωτῆς.

ΙC ΧC Ο ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΩΡ Νέον, μᾶλλον καλὸν σύγχρονον ἔργον.

ΜΗΡ Θ8 Η ΟΔΗΓΗΤΡΙΑ

Ἐπὶ τῆς ἁγίας Τραπέζης εὔρηται πλάξ, ἐφ' ἧς σταυρὸς καὶ ἕτερον ἐκ φύλλων κισσοῦ κόσμημα.

Τὸ **Σκευοφυλάκιον τῆς Μονῆς Σκαλωτῆς** κεῖται ἐντὸς τοῦ ναϊδίου τῆς ἁγίας Τριάδος.

Λόγον ἄξιον ὅτι ἀπλοῦν τι δουλᾶπιον ἀποτελεῖ τὴν μυστικὴν κρύπτειν τοῦ ναοῦ (Φωτ. 3434), οὐδὲν σήμερον διαφυλάττουσαν.

Ἡ Μονὴ διαφυλάσσει δύο κάρας ἁγίων

1. Ἀγωνύμου καὶ

2. Σωφρονίου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων τοῦ συγγραφέως τῆς ἀκολουθίας τοῦ Μ. Ἀγιασμοῦ.

Ἐχει δὲ καὶ 4 πατριαρχικά σιγίλλια.

1. Νεοφύτου. Ἐπὶ τοῦ μολυβδοβοῦλον τοῦτον ΖΡ [Ι] = 1602.

2. Παρθενίου, οὗ ἡ χρονολογία οὔτε ἐν τῷ σιγίλλῳ οὔτε ἐν τῷ μολυβδοβοῦλλῳ ἀναγινώσκεται.

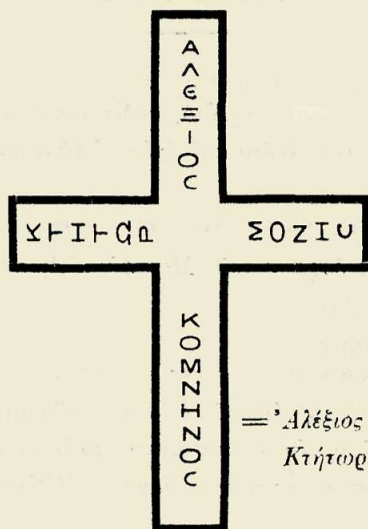
3. Γαβριήλ. Ἐν μὲν τῷ σιγίλλῳ ΑΨΖ' (=1707), ἐν δὲ τῷ μολυβδοβοῦλλῳ ΑΨΒ' (=1702).

4. Ἀνθίμου. Ἐν μὲν τῷ σιγίλλῳ 1847, ἐν δὲ τῷ μολυβδοβοῦλλῳ 1845.

Καθ' ἃ δ' ἐπληροφύρησαν ἡμᾶς, ἐν τῇ Μονῇ ὑπῆρχεν ὁ κτητο-

Χίου κ. Κωνσταντίνου, Βοδενῶν κ. Νικοδήμου καὶ Λαίτης, κ. Νικηφόρου δὲς ἱερέων καὶ δύο ἱεροδιακόνων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ συμπαλλόντων τοῦ Μητροπολίτου Ἁγίου Αἰνίου κ. Γερμανοῦ καὶ τοῦ ἡγουμένου τῆς Μονῆς. Ἄμα δὲ παρόντων τοῦ ἐν Ἀθριανουπόλει γενικοῦ τῆς Ρωσσίας προξένου, ἐνὸς διεομνητέως τῆς ἐν Κων/πόλει βασιλικῆς πρεσβείας, τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ ὑποπροξένου τῆς Ρωσσίας καὶ τοῦ ἐν Σκοπιοῖς προξένου τῆς Σερβίας μετὰ τῶν καθβάσιδων αὐτῶν καὶ δύο κλητήρων πατριαρχικῶν

ρικὸς σταυρὸς τῆς Μονῆς, φέρων ἐπιγραφὴν οὕτω :

= Ἀλέξιος Κομνηνὸς
Κτήτωρ Μονῆς

οὗτος ὄμως ἀπωλέσθη τὸ 1902 κατὰ τὴν χειροτονίαν τοῦ Φιρ-
μιλιανοῦ.

ΑΜΥΓΔΑΛΙΑ

Χωρίον καθαρῶς ἑλληνικόν, ἐν ᾧ ὁ ναὸς

Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου. — Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πρὸς
Α. τῆς Ἐκκλησίας εἶδομεν ἀπερριμμένον διάστυλον χθαμαλοῦ
μεγέθους 1,25 γ. μ. διαμέτρον δὲ 0,25, φέρων τὸ δέον χάραγμα
πρὸς ἔνθεσιν τοῦ στήθεον τῶν καγκέλλων ἢ τοῦ θωρακίου, ἐξ οὗ
δῆλον ὅτι ἤδη ἀπὸ τοῦ ε'—ς' αἰῶνος ἐπῆρχεν ἐκεῖ χριστιανι-
κὸς ναὸς.

Ἐσωτερικῶς ὁ ναὸς οὐδὲν ἀπολύτως λόγον ἄξιον διασωῶζει.

Τὸ χωρίον τοῦτο συντηρεῖ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον ὑπὸ γραμματο-
διδάσκαλον (40 ἄρρενα καὶ 30 θήγλεα).

Τὸν αὐτὸν περίπου πληθυσμὸν ἔχει καὶ τὸ ἐπόμενον χωρίον

ΜΑΙΣΤΡΟ

Καθαρῶς Ἑλληνικὸν χωρίον, ἐν ᾧ

Ἅγιος Γεώργιος.—Ναὸς οὐδὲν λόγον ἄξιον ἔχων.

327.—Υπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἔργον μᾶλλον κακῆς τέχνης

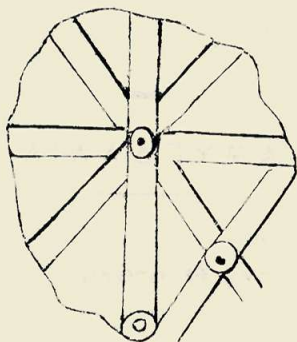
Χεῖρ Κορνη | λείου αψ. (1790)

328.—Ἐπὶ δοχείου τοῦ Μεγάλου Ἀγιασμοῦ (διαμέτρου ἐπὶ τοῦ χείλους 0,29)

+ ΣΕΡΑΦΙΜ ΓΕ

ΡΟΜΟΝΑΧΟΣ = Σεραφείμ ἱερομόναχος

Ὅπισθεν ὑψηλὰ τοῦ Ἱεροῦ Βήματος εὑρομεν τεθραυσμένον θωράκιον διαστύλον, ἐν ᾧ παρίσταται τὸ ἱερὸν μονόγραμμα τοῦ Ἱησοῦ, ὑπομνησκὸν συγχρόνως ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν τέχνην

Ἡ ἔγκριτος τοῦ τεμαχίου τούτου τέχνη ὑποδεικνύει ἡμῖν ἔργον ε'—ς' αἰῶνος.

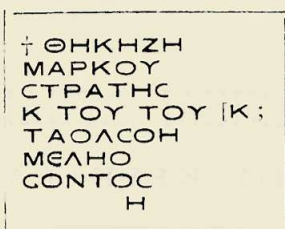
Νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν ἀρχαιότητα ; Ἡμεῖς δεχόμεθα τοῦτο μᾶλλον ἀνήκον εἰς τὰ κάγκελα (*transena*) ἀρχαίας Βασιλικῆς.

329.—Ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ

ΑΠΡ
1776

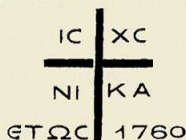
Ἰδιωτικὸς οἶκος.

330.— Ἐπὶ τοῦ κατωφλίου

Ἄγιος Παντελεήμων. — Διαλελυμένον μονήδριον εἰς μικρὰν ἀπὸ τοῦ χωρίου τούτου ἀπόστασιν.

331.— Εἰς τὸ ἐπέρθυρον

Ἐσωτερικῶς

IC XC Ο ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΩΡ
ΜΗΡ ΘΒ (ἀπλῶς)

332.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου

Δι' ἐξόδου καὶ δαπάνης Παναγιώτου Προσκυνητοῦ ἀφμδ (1744).

333.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Προδρόμου

Δι' ἐξόδου καὶ δαπάνης Παναγιώτου Προσκυνητοῦ κατὰ τῷ ἀφμδ (1744).

Αἱ εἰκόνες αὗται εἰσι συνήθη ἔργα τοῦ αὐτοῦ τεχνίτου.

334.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, σύγχρονον ἔργον καλῆς μᾶλλον τέχνης.

Δέησις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Δαμασκηνοῦ μοναχοῦ καὶ Γερασίμου προηγουμένου Καρακλινοῦ.

Τὴν πλάκα τῆς ἱερᾶς Προθέσεως ὀποβαστάζει ἱερὸς κοσμήτης ὁραΐας Χριστιανικῆς τέχνης.

335.— Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους

CI ΠΡΟΣΥΞΟΥΣΙΙΙΕ
ΔΟΥΛΙ ΜΕΓΑΝ ; ΟΝΙΙΙΙ
ΤΗ . . ΗΜΩ . . ΔΕΞΕΙΓΝ
Ε ; ΠΑ . . . ΑΝΚΟΟΑ ;
ΕΤΟΥΣ ΑΧΕΒ (=1662)